

Форум судија Србије

Усклађивање прописа који уређују судску власт са усвојеним Амандманима на Устав Републике Србије - изазови и перспективе

Приредили:

Душан Милошевић, судија Прекршајног суда у Крушевцу

Снежана Марјановић, судија Вишег суда у Београду

Драгана Марчетић, судија Вишег суда у Београду

Дејан Петковић, судија Основног суда у Сомбору

Небојша Ђуричић, судија Вишег суда у Београду

септембар 2022. године

Током 2022. године, Устав Републике Србије (у даљем тексту: Устав) промењен је у деловима који се, између осталог, односе и на судску власт, а предвиђено је да, у предстојећем периоду, услед и промене низа хијерархијски нижих релевантних прописа зарад усаглашавања истих са усвојеним промена у највишем општем правном акту. Између осталог, Уставним законом за спровођење Акта о промени Устав Републике (у даљем тексту: Уставни закон) прописано је да ће се Закон о судијама, Закон о уређењу судова и Закон о Високом савету судства ускладити са усвојеним уставним амандманима у року од годину дана од дана ступања на снагу истих, док ће се други закони ускладити у року од две године. Међутим, уставни амандмани изричито су, једино, у погледу састава и надлежности Високог савета судства, сталности судијске функције и преименовања највишег суда у Врховни суд, а уређење осталих питања препуштено је, у потпуности, законодавцу. Стога, остаје нејасно да ли би усклађивање релевантних прописа са највишим општим правним актом требало бити „ограниченог“ карактера, односно да се сведе на преписивање, мање-више, штурих уставних решења у одговарајуће законске текстове, или би, пак, требало отићи корак даље како би се уредила и остала отворена питања, као и да ли би усклађивање требало извршити у виду измена и допуна постојећих прописа или би било сврсисходније донети посве нове прописе.

Тим поводом, требало имати на уму мисао чувеног Јована Скерлића који је у једном од својих скупштинских говора указао да се прописи из области јавног права састављају према садашњем искуству и за садашње потребе. Штавише, требало би узети у обзир да је законодавцу препуштено да регулише исувише питања од значаја за функционисање судске власти што би, по себи, било веома тешко изводљиво реализовати путем измена и допуна постојећих прописа. Према томе, преовлађују аргументи у прилог израде нових прописа, али требало би предузети и додатне кораке како би се отклонили други уочени недостаци и, уједно, обухватиле све остале околности које су се, драстично, измениле у протеклом периоду. Најзад, требало би имати у виду и да се Закон о судијама, Закон о уређењу судова и Закон о Високом савету судства не могу посматрати изоловано од других повезаних прописа, попут Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, Закона о Правосудној академији и Закона о правосудном испиту, тако да би требало, истовремено и њих ревидирати, и на крају, усмерити се на мењање прописа који уређују судске поступке.

У наставку, изложена су и, уједно, артикулисана у складу са одговарајућим методолошким правилима за израду прописа одређена запажања о којима се, својевремено, дискутовало међу учесницима округлих столова "Правосуђе на простору Западног Балкана - изазови и перспективе" и "Правосуђе на простору Западног Балкана - (Р)еволуција судских поступака" организованих од стране "Форума судија Србије", а у нади да ће иста бити од помоћи при изради потпунијег правног оквира и изградњи квалитетнијег правосуђа, јер како је, својевремено, изјавио незаборавни Џон Ленон: "можда јесмо сањари, али сигурно нисмо једини."

ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ЖЕЛЕ ПОСТИЋИ ИЗМЕНАМА ЗАКОНА

Измене Закона о судијама, Закона о Високом савету судства и Закона о уређењу судова морају да обезбеде:

- **Успостављање потпуно објективног, транспарентног и на заслугама заснованог система избора и напредовања судија.**
 - Имајући у виду да се овај циљ не може постићи одмах и у кратком року због тренутне разлике између две групе кандидата (кандидата из реда корисника почетне обуке на Правосудној академији и осталих кандидата), неопходно је предузети мере ради постепеног поједностављивања оваквог двоструког система приступа правосудним професијама, који ће на крају довести до потпуног успостављања система избора судија из реда кандидата који су завршили обуку на Правосудној академији. У том смислу потребно је законом дефинисати одређени прелазни период у којем ће се уважити и адекватно заштити интереси обе групе кандидата.
 - Истовремено је неопходно радити на измени Закона о Правосудној академији како би се додатно унапредили постојећи програми иницијалне и континуиране обуке које пружа Правосудна академија. На ова начин ће Правосудна академија на крају прелазног периода постати кредибилна институција која ће преузети поверену обавезу и одговорност селекције кандидата пре избора на правосудне функције. Приликом развоја и усавршавања програма обуке, мора се посебна пажња посветити обукама које се односе на развој правосудних вештина.
- **Успостављање система који омогућава делотворно и систематско вредновање рада судија на основу јасних критеријума, које ће обезбедити да напредовање у правосудној каријери зависи искључиво од остварених резултата рада судија.**
- **Унапређење транспарентности рада Високог савета судства, које ће се, између осталог, постићи образлагањем и објављивањем одлука Савета у вези са избором и напредовањем судија.**
 - С обзором да је увођење транспарентности у раду Високог савета судства и омогућавање широј јавности да буде упозната са радом и начином доношења одлука у Савету од посебног значаја, разради овог циља биће посвећена посебна пажња у наредном одељку овог предлога.
- **Унапређење капацитета Високог савета судства за стратешко и буџетско планирање, планирање у области људских ресурса, као и комуникацију са јавношћу.**

- Реализација овог циља, између осталог, подразумева и усвајање свеобухватне стратегије управљања људским ресурсима. У вези са тим, неопходно је утврдити реалну потребу за бројем судија по судовима као и број стално запосленог судског особља у суду. Један од предлога у овом сегменту је и да се посебно регулише и реши проблем запослених који у правосуђу раде на одређено време дужи низ година.
 - Осим тога, прокламовани циљ мора да обезбеди већу институционалну независности Високог савета судства путем преношења овлашћења са Министарства правде на Високи савет судства, а која се тичу буџета правосуђа и правосудне управе, надзора над судовима, усвајања пословника и прикупљања и обраде статистичких података.
- **Успостављање механизма за редовно и ефикасно реаговање Високог савета судства у случајевима политичког или сваког другог непримереног мешања у рад судија и судова.**
- У оквиру овог дефинисаног циља потребно је предузети и активности ради успостављања механизма за откривање кршења правила о интегритету и механизма за спровођење дисциплинских санкција која морају бити делотворнија. Такође је потребно изменити постојећи Етички кодекс узимајући у обзир европске стандарде у овој области.

Закон о судовима

Предмет закона

Члан __.

Овим законом оснивају се основни судови, привредни судови, виши судови и Апелациони суд, одређују врсте, надлежност, организација, подручја и седишта судова.

Организација судова

Члан __.

Судска власт је јединствена на територији Републике Србије и припада судовима који су независни.

Судску власт врше основни судови, привредни судови, виши судови, Апелациони суд и Врховни суд.

Основни судови

Члан __.

Основни суд оснива се за територију једне или више јединица локалне самоуправе.

Изван седишта основног суда може се основати судска јединица као организациона јединица у којој се суди и предузимају друге судске радње за територију једне или више јединица локалне самоуправе са подручја истог основног суда.

Члан __.

Основни суд у првом степену:

- суди за кривична дела за која је као главна казна предвиђена новчана казна или казна затвора до десет и десет година ако за поједина није надлежан други суд; одлучује о мерама за обезбеђење присуства окривљеног за кривична дела из своје надлежности; одлучује о молби за престанак мере безбедности или правне последице осуде за кривична дела из своје надлежности;

- суди у личним, имовинским и свим другим споровима из грађанскоправних односа; у споровима за заштиту од дискриминације; у споровима поводом избора и разрешења органа правних лица ако није надлежан други суд; у споровима о ауторском и сродним правима, заштити и употреби проналазака, индустријског дизајна, модела, узорака, жигова, ознака географског порекла, топографије интегрисаних кола, односно топографије полупроводничких производа и оплемењивача биљних сорти ако није

надлежан други суд (спорови о праву интелектуалне својине); у споровима о објављивању исправке информације и одговора на информацију због повреде забране говора мржње, заштите права на приватни живот, односно права на лични запис, забрани растурања штампе и ширења информација путем медија, пропуштање објављивања информације и накнаде штете у вези са објављивањем информације (медијски спорови); решава у ванпарничном поступку, извршном поступку и поступку обезбеђења у грађанско-правној ствари за коју није надлежан други суд или други орган јавне власти;

- суди у споровима поводом заснивања, постојања и престанка радног односа ако није надлежан други суд; у споровима о правима, обавезама и одговорностима из радног односа ако није надлежан други суд; у споровима о накнади штете коју запослени претрпи на раду или у вези са радом ако није надлежан други суд; у споровима поводом штрајка; у споровима поводом колективних уговора ако спор није решен пред арбитражом; решава у извршном поступку и поступку обезбеђења у радно-правној ствари за коју није надлежан други суд или други орган јавне власти;

- суди у брачном спору; у спору о материнству и очинству; у спору за заштиту права детета; у спору за вршење односно лишење родитељског права; у спору за поништење усвојења; у спору за издржавање; у спору за заштиту од насиља у породици; решава у извршном поступку и поступку обезбеђења у породично-правној ствари за коју није надлежан други суд или други орган јавне власти;

- суди у прекршајном поступку и спроводи поступак извршења одлуке донете у прекршајно-правној ствари ако није надлежан други суд.

Члан __.

Основни судови јесу:

- 1) Основни суд у Алексинцу за територију општина Алексинац и Ражањ са седиштем у Алексинцу и судском јединицом у Ражњу;
- 2) Основни суд у Алибунару за територију општина Алибунар, Ковачица, Опово и Пландиште са седиштем у Алибунару и судским јединицама у Ковачици, Опову и Пландишту;
- 3) Основни суд у Аранђеловцу за територију општина Аранђеловац, Кнић, Рача и Топола са седиштем у Аранђеловцу и судским јединицама у Книћу, Рачи и Тополи;
- 4) Основни суд у Апатину за територију општина Апатн и Оџаци са седиштем у Апатину и судском јединицом у Оџацима;
- 6) Основни суд у Бачкој Паланци за територију општина Бач, Бачка Паланка и Бачки Петровац са седиштем у Бачкој Паланци и судским јединицама у Бачу и Бачком Петровцу;
- 7) Основни суд у Бачкој Тополи за територију општина Бачка Топола и Мали Иђош са седиштем у Бачкој Тополи и судском јединицом у Малом Иђошу;

- 8) Основни суд у Бајиној Башти за територије општина Бајина Башта и Чајетина са седиштем у Бајиној Башти и судском јединицом у Чајетини;
- 9) Основни суд у Белој Паланци за територију општина Бабушница и Бела Паланка са седиштем у Белој Паланци и судском јединицом у Бабушници;
- 10) Први основни суд у Београду за територију градских општина Врачар и Стари град са седиштем у Београду;
- 11) Други основни суд за територију градских општина Звездара и Палилула са седиштем у Београду;
- 12) Трећи основни суд у Београду за територију градских општина Вождовац и Савски венац са седиштем у Београду;
- 13) Четврти основни суд у Београду за територију градских општина Раковица и Чукарица са седиштем у Београду;
- 14) Пети основни суд у Београду за територију градских општина Земун, Нови Београд и Сурчин са седиштем у Београду;
- 15) Основни суд у Баточини за територију општина Баточина и Лапово са седиштем у Баточини и судском јединицом у Лапову;
- 16) Основни суд у Бечеју за територију општина Бечеј и Нови Бечеј са седиштем у Бечеју и судском јединицом у Новом Бечеју;
- 17) Основни суд у Бору за територију града Бора са седиштем у Бору;
- 18) Основни суд у Брису за територију општина Александровац и Брус са седиштем у Брису и судском јединицом у Александровцу;
- 19) Основни суд у Бујановцу за територију општина Бујановац и Трговиште са седиштем у Бујановцу и судском јединицом у Трговишту;
- 20) Основни суд у Ваљево за територију града Ваљева са седиштем у Ваљеву;
- 21) Основни суд у Варварину за територију општина Варварин и Ћићевац са седиштем у Варварину и судском јединицом у Ћићевцу;
- 22) Основни суд у Великој Плани за територију општина Велика Плана и Смедеревска Паланка са седиштем у Великој Плани и судском јединицом у Смедеревској Паланци;
- 23) Основни суд у Великом Градишту за територију општина Велико Градиште и Голубац са седиштем у Великом Градишту и судском јединицом у Голупцу;
- 24) Основни суд у Врању за територију града Врања са седиштем у Врању;
- 25) Основни суд у Врбасу за територију општина Врбас, Кула и Србобран са седиштем у Врбасу и судским јединицама у Кули и Србобрану;

- 26) Основни суд у Врњачкој Бањи за територију општине Врњачка Бања са седиштем у Врњачкој Бањи;
- 27) Основни суд у Вршцу за територију града Вршца са седиштем у Вршцу;
- 28) Основни суд у Гацином Хану за територију општина Дољевац, Гацин Хан и Сврљиг са седиштем у Гацином Хану и судским јединицама у Дољевцу и Сврљигу;
- 29) Основни суд у Горњем Милановцу за територију општина Горњи Милановац и Кнић са седиштем у Горњем Милановцу и судском јединицом у Книћу;
- 30) Основни суд у Деспотовцу за територију општина Деспотовац и Свилајнац са седиштем у Деспотовцу и судском јединицом у Свилајнцу;
- 31) Основни суд у Димитровграду за територију општине Димитровград са седиштем у Димитровграду;
- 32) Основни суд у Жабљу за територију општина Тител, Темерин и Жабал са седиштем у Жабљу и судским јединицама у Тителу и Темерину;
- 32) Основни суд у Житишту за територије општина Житиште, Нова Црња и Сечањ са седиштем у Житишту и судским јединицама у Новој Црњи и Сечњу;
- 33) Основни суд у Зајечару за територију града Зајечара са седиштем у Зајечару;
- 34) Основни суд у Зрењанину за територију града Зрењанина са седиштем у Зајечару;
- 35) Основни суд у Ивањици за територију општина Ивањица и Лучани са седиштем у Ивањици и судском јединицом у Лучанима;
- 36) Основни суд у Јагодини са територију града Јагодине са седиштем у Јагодине;
- 37) Основни суд у Кикинди за територију града Кикинда са седиштем у Кикинди;
- 38) Основни суд у Књажевцу за територију општина Бољевац, Књажевац и Сокобања са седиштем у Књажевцу и судским јединицама у Бољевцу и Сокобањи;
- 39) Основни суд у Ковину за територију општина Бела Црква и Ковин са седиштем у Ковину и судском јединицом у Белој Цркви;
- 40) Основни суд у Крагујевцу за територију града Крагујевца са седиштем у Крагујевцу;
- 41) Основни суд у Краљеву за територију града Краљева са седиштем у Краљеву;
- 42) Основни суд у Крушевцу за територију града Крушевца са седиштем у Крушевцу;
- 43) Основни суд у Куршумлији за територију општина Блаце и Куршумлија са седиштем у Куршумлији и судском јединицом у Блацу;

- 44) Основни суд у Лазаревцу за територију градске општине Лазаревац са седиштем у Лазаревцу;
- 45) Основни суд у Лебану за територије општина Бојник, Лебане и Медвеђа са седиштем у Лебану и судским јединицама у Бојнику и Медвеђи;
- 46) Основни суд у Лесковцу за територију града Лесковца са седиштем у Лесковцу;
- 47) Основни суд у Лозници за територије општина Богатић, Крупањ, Љубовија, Мали Зворник, Осечина и града Лознице са седиштем у Лозници и судским јединицама у Богатићу, Крупњу, Љубовији, Малом Зворнику и Осечини;
- 48) Основни суд у Мионици за територију општина Љиг и Мионица са седиштем у Мионици и судском јединицом у Љигу;
- 49) Основни суд у Младеновцу за територију градских општина Барајево, Гроцка, Младеновац и Сопот са седиштем у Младеновцу и судским јединицама у Барајеву, Гроцкој и Сопоту;
- 50) Основни суд у Неготину за територију општина Кладово, Мајданпек и Неготин са седиштем у Неготину и судским јединицама у Кладову и Неготину;
- 51) Основни суд у Нишу за територију града Ниша са седиштем у Нишу;
- 52) Основни суд у Новом Кнежевцу за територију општина Нови Кнежевац и Чока са седиштем у Новом Кнежевцу и судском јединицом у Чоки;
- 53) Основни суд у Новом Пазару за територију града Новог Пазара са седиштем у Новом Пазару;
- 54) Основни суд у Новом Саду за територију града Новог Сада са седиштем у Новом Саду;
- 55) Основни суд у Обреновцу за територију градске општине Обреновац са седиштем у Обреновцу;
- 56) Основни суд у Панчеву за територију града Панчево са седиштем у Панчеву;
- 57) Основни суд у Параћину за територије општина Параћин, Рековац и Ћуприја са седиштем у Параћину и судским јединицама у Рековцу и Ћуприји;
- 58) Основни суд у Петровцу на Млави за територије општина Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће и Петровац на Млави са седиштем у Петровцу на Млави и судским јединицама у Жабарима, Жагубици, Кучеву и Малом Црнићу;
- 59) Основни суд у Пироту за територију града Пирота са седиштем у Пироту;
- 60) Основни суд у Пожаревцу за територију града Пожаревца са седиштем у Пожаревцу;

- 61) Основни суд у Пожеги за територије општина Ариље, Косјерић и Пожега са седиштем у Пожеги и судским јединицама у Ариљу и Косјерићу;
- 62) Основни суд у Прешеву за територију општине Прешево са седиштем у Прешеву;
- 63) Основни суд у Пријепољу за територије општина Нова Варош, Прибој и Пријепоље са седиштем у Пријепољу и судским јединицама у Новој Вароши и Прибоју;
- 64) Основни суд у Прокупљу за територију општина Житорађа, Мерошина и града Прокупља са седиштем у Прокупљу и судским јединицама у Житорађи и Мерошини;
- 65) Основни суд у Рашкој за територију општине Рашка;
- 66) Основни суд у Руми за територије општина Ириг, Пећинци и Рума са седиштем у Руми и судским јединицама у Иригу и Пећинцима;
- 67) Основни суд у Сенти за територију општина Ада, Кањижа и Сента са седиштем у Сенти и судским јединицама у Ади и Кањижи;
- 68) Основни суд у Сјеници за територију општина Сјеница и Тутин са седиштем у Сјеници и судском јединицом у Тутину;
- 69) Основни суд у Смедереву за територију града Смедерево са седиштем у Смедереву;
- 70) Основни суд у Сомбору за територију града Сомбора са седиштем у Сомбору;
- 71) Основни суд у Сремским Карловцима за територију општина Беочин и Сремски Карловци са седиштем у Сремским Карловцима и судском јединицом у Беочину;
- 72) Основни суд у Сремској Митровици за територију града Сремска Митровица са седиштем у Сремској Митровици;
- 73) Основни суд у Старој Пазови за територије општина Инђија и Стара Пазова са седиштем у Старој Пазови и судском јединицом у Инђији;
- 74) Основни суд у Суботици за територију града Суботице са седиштем у Суботици;
- 75) Основни суд у Сурдулици за територију општина Босилеград, Владичин Хан, Власотинце, Црна Трава и Сурдулица са седиштем у Сурдулици и судским јединицама у Босилеграду, Владичином Хану, Власотинцу и Црној Трави;
- 76) Основни суд у Трстенику за територију општине Трстеник са седиштем у Трстенику;
- 77) Основни суд у Убу за територију општина Владимирци, Коцељева, Лајковац и Уб са седиштем у Убу и судским јединицама у Владимирцима, Коцељеви и Лајковцу;
- 78) Основни суд у Ужицу за територију града Ужица са седиштем у Ужицу;
- 79) Основни суд у Чачку за територију града Чачка са седиштем у Чачку;
- 80) Основни суд у Шапцу за територију града Шапца са седиштем у Шапцу;

81) Основни суд у Шиду за територију општине Шид са седиштем у Шиду.

Привредни судови

Члан __.

Привредни суд оснива се за територију једне или више јединица локалне самоуправе.

Привредни суд у првом степену:

- суди у споровима између домаћих и страних привредних друштава, предузећа, јавних предузећа, задруга, предузетника и њихових асоцијација (привредни субјекти); у споровима који настану између привредних субјеката и других лица у обављању делатности привредних субјеката; у споровима између привредних субјеката и између привредних субјеката и других лица о ауторском и сродним правима, заштити и употреби проналазака, индустријског дизајна, модела, узорака, жигова, ознака географског порекла, топографије интегрисаних кола, односно топографије полупроводничких производа и оплемењивача биљних сорти ако није надлежан други суд (спорови о праву интелектуалне својине); у споровима о примени прописа о приватизацији и хартијама од вредности; у споровима о страним улагањима; у споровима у којима се примењују пловидбено и ваздухопловно право изузев спорова о превозу путника; у споровима о заштити фирме и у другим споровима који произилазе из примене прописа о привредним субјектима;

- суди у поступцима за привредне преступе;

- решава у ванпарничном поступку, извршном поступку и поступку обезбеђења који произилазе из примене прописа о привредним субјектима за које није надлежан други орган јавне власти; води поступак стечаја и реорганизације; води поступак за упис у судски регистар правних лица и других субјеката ако није надлежан други орган јавне власти.

Члан __.

Привредни судови јесу:

- 1) Привредни суд у Београду за територију града Београда са седиштем у Београду;
- 2) Привредни суд у Ваљеву за територију општина Лајковац, Љиг, Мионица, Осечина, Уб и града Ваљева са седиштем у Ваљеву;
- 3) Привредни суд у Врању за територију општина Босилеград, Бујановац, Владичин Хан, Прешево, Сурдулица, Трговиште и града Врања са седиштем у Врању;
- 4) Привредни суд у Зајечару за територију општина Бољевац, Кладово, Књажевац, Мајданпек, Неготин, Сокобања, града Бор и града Зајечара са седиштем у Зајечару;

- 5) Привредни суд у Зрењанину за територију општина Житиште, Нова Црња, Нови Бечеј, Нови Кнежевац, Сечањ, Чока, града Кикинда и града Зрењанина са седиштем у Зрењанину;
- 6) Привредни суд у Јагодини за територију општина Ћуприја, Деспотовац, Параћин, Рековац, Свилајнац и града Јагодине са седиштем у Јагодини;
- 7) Привредни суд у Крагујевцу за територију општина Аранђеловац, Баточина, Кнић, Лапово, Рача, Топола и града Крагујевца са седиштем у Крагујевцу;
- 8) Привредни суд у Краљеву за територију општина Врњачка Бања, Рашка и града Краљева са седиштем у Краљеву;
- 9) Привредни суд у Крушевцу за територију општина Александровац, Брус, Варварин, Трстеник, Ћићевац и града Крушевца са седиштем у Крушевцу;
- 10) Привредни суд у Лесковцу за територију општина Бојник, Власотинце, Лебане, Медвеђа, Црна Трава и града Лесковца са седиштем у Лесковцу;
- 11) Привредни суд у Нишу за територију општина Алексинац, Дољевац, Мeroшина, Ражањ, Сврљиг, Гацин Хан и града Ниша са седиштем у Нишу;
- 12) Привредни суд у Новом Пазару за територију општина Сјеница, Тутин и града Новог Пазара са седиштем у Новом Пазару;
- 13) Привредни суд у Новом Саду за територију општина Бач, Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Бечеј, Врбас, Жабал, Сремски Карловци, Србобран, Тител, Темерин и града Новог Сада са седиштем у Новом Саду;
- 14) Привредни суд у Панчеву за територију општина Алибунар, Бела Црква, Ковачица, Ковин, Опово, Пландиште, града Вршац и града Панчева са седиштем у Панчеву;
- 15) Привредни суд у Прокупљу за територију општина Блаце, Житорађа, Куршумлија и града Прокупља са седиштем у Прокупљу;
- 16) Привредни суд у Пожаревцу за територију општина Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће, Петровац на Млави и града Пожаревца са седиштем у Пожаревцу;
- 17) Привредни суд у Смедереву за територију општина Велика Плана, Смедеревска Паланка и града Смедерева са седиштем у Смедереву;
- 18) Привредни суд у Сомбору за територију општина Апатин, Кула, Озаци и града Сомбора са седиштем у Сомбору;
- 19) Привредни суд у Сремској Митровици за територију општина Инђија, Ириг, Пећинци, Рума, Стара Пазова, Шид и града Сремске Митровице са седиштем у Сремској Митровици;

20) Привредни суд у Суботици за територију општина Ада, Бачка Топола, Кањижа, Мали Иђош, Сента и града Суботице са седиштем у Суботици;

21) Привредни суд у Ужицу за територију општина Ариље, Бајина Башта, Косјерић, Нова Варош, Пожега, Прибој, Пријеполје, Чајетина и града Ужица са седиштем у Ужицу;

22) Привредни суд у Чачку за територију општина Горњи Милановац, Ивањица, Лучани и града Чачка са седиштем у Чачку;

23) Привредни суд у Шапцу за територију општина Богатић, Владимирци, Коцељева, Крупањ, Љубовија, Мали Зворник, града Лознице и града Шапца са седиштем у Шапцу.

Виши судови

Члан __.

Виши суд оснива се за подручје једног или више основних судова.

Виши суд у првом степену:

- суди за кривична дела за која је као главна казна предвиђена казна затвора преко десет година; за следећа кривична дела: _____ ако за поједина није надлежан други суд; у кривичном поступку према малолетним учиниоцима кривичних дела; одлучује о мерама за обезбеђење присуства окривљеног за кривична дела из своје надлежности; одлучује о молби за престанак мере безбедности или правне последице осуде за кривична дела из своје надлежности;

- суди у грађанскоправним споровима кад вредност предмета спора омогућује изјављивање ревизије; у споровима о ауторским и сродним правима и заштити и употреби проналазака, индустријског дизајна, модела, узорака, жигова, ознака географског порекла, топографије интегрисаних кола, односно топографије полупроводничких производа и оплемењивача биљних сорти ако није надлежан други суд; у споровима о оспоравању или утврђивању очинства и материнства; у споровима за заштиту од дискриминације и злостављања на раду; у споровима о објављивању исправке информације и одговора на информацију због повреде забране говора мржње, заштите права на приватни живот, односно права на лични запис, пропуштања објављивања информације и накнаде штете у вези са објављивањем информације;

- суди у управним споровима;

- суди у прекршајном поступку према малолетним учиниоцима прекршаја и спроводи поступак извршења одлуке донете према малолетном учиниоцу прекршаја.

У појединим вишим судовима образују се посебна судска одељења која суде у првом степену за кривична дела против Војске Србије, организованог криминала, сузбијања корупције, високотехнолошког криминала и ратних злочина у складу са законом.

Виши суд у другом степену:

- одлучује о жалби на одлуку основног суда;

- одлучује о жалби на одлуку другог надлежног органа јавне власти донету у ванпарничном поступку, извршном поступку и поступку обезбеђења у грађанско-правној ствари.

За одлучивање о жалбама из става __. овог члана надлежан је сваки виши суд насумичном доделом предмета посредством одговарајућег рачунарског програма у складу са одредбама Судског пословника.

Изузетно од става __. овог члана, ако је првостепена одлука већ једанпут укинута, онда ће се исти предмет у случају поновне жалбе доделити истом вишем суду.

Изузетно од става __. овог члана, за одлучивање о жалби на одлуку основног суда донету у нарочито хитном поступку и о мерама за обезбеђење присуства окривљеног за кривична дела из своје надлежности надлежан је виши суд са подручја на коме се налази основни суд који је донео првостепену одлуку.

Члан __.

Виши судови јесу:

- 1) Виши суд у Београду за подручје Првог, Другог, Трећег, Четвртог и Петог основног суда у Београду, Основног суда у Лазаревцу, Основног суда у Младеновцу и Основног суда у Обреновцу са седиштем у Београду;
- 2) Виши суд у Ваљеву за подручје Основног суда у Ваљеву, Основног суда у Мионици и Основног суда у Убу са седиштем у Ваљеву;
- 3) Виши суд у Врању за подручје Основног суда у Бујановцу, Основног суда у Врању и Основног суда у Прешеву са седиштем у Врању;
- 4) Виши суд у Зајечару за подручје Основног суда у Бору, Основног суда у Зајечару, Основног суда у Књажевцу и Основног суда у Неготину са седиштем у Зајечару;
- 5) Виши суд у Зрењанину за подручје Основног суда у Бечеју, Основног суда у Зрењанину, Основног суда у Житишту, Основног суда у Кикинди и Основног суда у Новом Кнежевцу са седиштем у Зрењанину;
- 6) Виши суд у Јагодини за подручје Основног суда у Деспотовцу, Основног суда у Јагодини и Основног суда у Параћину са седиштем у Јагодини;
- 7) Виши суд у Крагујевцу за подручје Основног суда у Аранђеловцу, Основног суда у Баточини, Основног суда у Горњем Милановцу и Основног суда у Крагујевцу са седиштем у Крагујевцу;
- 8) Виши суд у Краљеву за подручје Основног суда у Врњачкој Бањи, Основног суда у Краљеву и Основног суда у Рашкој са седиштем у Краљеву;

- 9) Виши суд у Крушевцу за подручје Основног суда у Брусу, Основног суда у Варварину и Основног суда у Крушевцу са седиштем у Крушевцу;
- 10) Виши суд у Лесковцу за подручје Основног суда у Лебану, Основног суда у Лесковцу и Основног суда у Сурдулици са седиштем у Лесковцу;
- 11) Виши суд у Нишу за подручје Основног суда у Алексинцу, Основног суда у Гацином Хану, Основног суда у Нишу и Основног суда у Прокупљу са седиштем у Нишу;
- 12) Виши суд у Новом Пазару за подручје Основног суда у Новом Пазару, Основног суда у Пријеполу и Основног суда у Сјеници са седиштем у Новом Пазару;
- 13) Виши суд у Новом Саду за подручје Основног суда у Бачкој Паланци, Основног суда у Жебљу, Основног суда у Новом Саду и Основног суда у Сремским Карловцима са седиштем у Новом Саду;
- 14) Виши суд у Панчеву за подручје Основног суда у Алибунару, Основног суда у Вршцу, Основног суда у Ковину и Основног суда у Панчеву са седиштем у Панчеву;
- 15) Виши суд у Пироту за подручје Основног суда у Белој Паланци, Основног суда у Димитровграду и Основног суда у Пироту са седиштем у Пироту;
- 16) Виши суд у Пожаревцу за подручје Основног суда у Великом Градишту, Основног суда у Петровцу на Млави и Основног суда у Пожаревцу са седиштем у Пожаревцу;
- 17) Виши суд у Смедереву за подручје Основног суда у Великој Плани и Основног суда у Смедереву са седиштем у Смедереву;
- 18) Виши суд у Сомбору за подручје Основног суда у Апатину, Основног суда у Врбасу и Основног суда у Сомбору са седиштем у Сомбору;
- 19) Виши суд у Сремској Митровици за подручје Основног суда у Сремској Митровици, Основног суда у Руми и Основног суда у Старој Пазови са седиштем у Сремској Митровици;
- 20) Виши суд у Суботици за подручје Основног суда у Бачкој Тополи, Основног суда у Сенти и Основног суда у Суботици са седиштем у Суботици;
- 21) Виши суд у Ужицу за подручје Основног суда у Бајиној Башти, Основног суда у Пожеги и Основног суда у Ужицу са седиштем у Ужицу;
- 22) Виши суд у Чачку за подручје Основног суда у Ивањици и Основног суда у Чачку са седиштем у Чачку;
- 23) Виши суд у Шапцу за подручје Основног суда у Лозници и Основног суда у Шапцу са седиштем у Шапцу.

Апелациони суд
Члан __.

Апелациони суд оснива се за територију Републике Србије.

Седиште Апелационог суда је у Београду.

Апелациони суд у другом степену:

- одлучује о жалби на одлуку вишег суда;
- одлучује о жалби на одлуку привредног суда;
- одлучује о жалби на одлуку другог надлежног органа јавне власти донету у ванпарничном поступку, извршном поступку и поступку обезбеђења који произилазе из примене прописа о привредним субјектима.

Врховни суд

Члан __.

Општа седница Врховног суда одржава се у седишту Врховног суда или електронским путем применом одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање у складу са одредбама Судског пословника.

Општа седница Врховног суда је јавна, а јавност се може, у целини или делимично, искључити у случајевима када то налажу интереси јавне безбедности, јавног реда и морала, заштите тајности података, заштите података о личности, заштите малолетника и у другим случајевима у складу са законом.

Општа седница Врховног суда доноси одлуку из става __. овог члана на предлог председника Врховног суда.

О раду на Општој седници Врховног суда води се записник у виду стенографских бележака на основу записа начињеног помоћу одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање (у даљем тексту: снимак).

На интернет страници Врховног суда обезбеђује се директан пренос Опште седнице Врховног суда, а одлуке, стенографске белешке и снимак са исте објављују се на интернет страници Врховног суда.

Изузетно од става __. овог члана, Општа седница Врховног суда у којој је искључена јавност, у целини или делимично, не преноси се директно и не објављује се снимак са исте на интернет страници Врховног суда.

Унутрашње уређење судова

Члан __.

У судовима постоје судска већа и судска одељења.

Судско веће

Члан __.

Судско веће чини један или више судија који поступају у истој правној области.

Рапоредом послова у суду одређује се број и састав судских већа у суду.

Распоредом послова одређује се судско особље које ће обављати послове за судско веће.

Судским већем руководи председник судског већа кога одређује председник суда.

Одлука о одређивању или разрешењу председника судског већа у већу које чини више судија мора бити образложена.

Члан __.

Седница већа другостепеног суда за одлучивање о жалби на одлуку првостепеног суда одржава се у седишту другостепеног суда или електронским путем применом одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање у складу са одредбама Судског пословника(у даљем тексту: електронска седница).

О раду на електронској седници из става __. овог члана саставља се записник, односно белешка о већању и гласању, у виду стенографских бележака на основу записа начињеног помоћу одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање.

Изузетно од става __. овог члана, седница већа другостепеног суда за одлучивање о жалби на одлуку првостепеног суда донету у нарочито хитном поступку и о мерама за обезбеђење присуства окривљеног одржава се само у седишту другостепеног суда.

Судско одељење

Члан __.

Судско одељење чини једно или више судских већа која поступају у истој правној области.

У основном суду постоје судска одељења за спорове из грађанскоправних односа, спорове из радних односа, спорове у вези са породичним односима, кривично судско одељење, прекшајно судско одељење.

У привредном суду постоје судско одељење за спорове из привредноправних односа, ванпарнично и извршно судско одељење, судско одељење за привредне преступе и друга кажњива дела.

У вишем суду постоје судска одељења за спорове из грађанскоправних односа, спорове из радних односа, спорове у вези са породичним односима, управне спорове, кривично судско одељење, прекшајно судско одељење.

У Апелационом суду постоје судско одељење за управне спорове, привредноправно судско одељење, кривично судско одељење, прекшајно судско одељење.

У Врховном суду постоје грађанскоправно судско одељење, радноправно судско одељење, породичноправно судско одељење, управно-судско одељење, привредноправно судско одељење, кривично судско одељење, прекршајно судско одељење.

Распоредом послова одређује се судско особље које ће обављати послове за судско одељење.

Судским одељењем руководи председник судског одељења кога одређује председник суда.

Одлука о одређивању или разрешењу председника судског одељења мора бити образложена.

Члан __.

Посебне и заједничке седнице судских одељења и седница свих судија одржавају се у седишту суда или електронским путем применом одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање у складу са одредбама Судског пословника (у даљем тексту: електронска седница).

О раду на електронској седници из става __. овог члана води се записник у виду стенографских бележака на основу записа начињеног помоћу одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање (у даљем тексту: снимак).

Судијски помоћници

Члан __.

Пријем судијских помоћника врши се после јавног конкурса који оглашавају суд и министарство надлежно за правосуђе у ``Службеном гласнику Републике Србије``, штампаним медијима који покривају целу Републику Србију и на својим интернет страницама.

У поступку за пријем судијских помоћника утврђује се укупна оцена којом се вреднују успех кандидата на основним академским студијама, успех кандидата на правосудном испиту и резултат пријемног испита.

Пријемни испит из става __. овог члана састоји се од теста.

Тест из става __. овог члана обухвата питања из области Уставног и Правосудно организационог права, Кривичног права, Грађанског права, Међународног приватног права, Радног права, Прекршајног права, Система за заштиту људских права Савета Европе и Основа права Европске уније.

Пријемни испит из става __. овог члана организује министарство надлежно за правосуђе, а Правосудна академија спроводи и обавља административно-техничке послове везане за исти.

Укупна оцена из става __. овог члана изражава се бодовима.

Слободно место судијског помоћника попуњава се кандидатом који је остварио највише бодова у поступку пријема судијског помоћника за одређени суд.

Кандидат који је остварио највише бодова у поступку пријема судијског помоћника у више судова за које је конкурисао, опредељује се за један суд у коме ће засновати радни однос.

Министарство надлежно за правосуђе прописује програм и начин полагања пријемног испита из става __. овог члана, као и друга питања у вези са пријемом судијских помоћника.

Судијски приправници

Члан __.

Пријем судијских приправника врши се после јавног конкурса који оглашавају суд и министарство надлежно за правосуђе у ``Службеном гласнику Републике Србије``, штампаним медијима који покривају целу Републику Србију и на својим интернет страницама.

У поступку за пријем судијских приправника утврђује се укупна оцена којом се вреднују успех кандидата на основним академским студијама и резултат пријемног испита.

Пријемни испит из става __. овог члана састоји се од теста.

Тест из става __. овог члана обухвата питања из области Уставног и Правосудно организационог права, Кривичног права, Грађанског права, Међународног приватног права, Радног права, Прекршајног права, Система за заштиту људских права Савета Европе и Основа права Европске уније.

Пријемни испит из става __. овог члана организује министарство надлежно за правосуђе, а Правосудна академија спроводи и обавља административно-техничке послове везане за исти.

Укупна оцена из става __. овог члана изражава се бодовима.

Слободно место судијског приправника попуњава се кандидатом који је остварио највише бодова у поступку пријема судијског приправника за одређени суд.

Кандидат који је остварио највише бодова у поступку пријема судијског приправника у више судова за које је конкурисао, опредељује се за један суд у коме ће засновати радни однос.

Министарство надлежно за правосуђе прописује програм и начин полагања пријемног испита из става __. овог члана, као и друга питања у вези са пријемом судијских приправника.

Прелазне и завршне одредбе

Члан __.

Даном почетка примене овог закона престају да важе Закон о уређењу судова и Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у Службеном гласник Републике Србије, а примењује се од __.__.__. године.

Закон о судијама

Начела

Члан __.

Забрањен је сваки непримерени утицај на судију у вршењу судијске функције.

Положај судије

Члан __.

Судија који поступа као члан већа другостепеног суда за одлучивање о жалби на одлуку првостепеног суда може, на лични захтев, припремати предмете, већати, гласати и израђивати одлуке у одговарајућим просторијама у суду на чијем подручју има пребивалиште, односно боравиште, изузев у нарочито хитном поступку и приликом одређивања мера за обезбеђење присуства окривљеног.

Заштита судије од непримереног утицаја у вршењу судијске функције

Члан __.

Судија може изјавити притужбу Високом савету судства ако сматра да постоји непримерени утицај у вршењу судијске функције.

Притужба се подноси у писменом облику и мора бити образложена.

По пријему притужбе, утврђује се да ли је иста разумљива и да ли су вероватни наводи о постојању непримереног утицаја.

Ако притужба није разумљива или наводи у истој не пружају довољно основа да се може испитати постојање непримереног утицаја, онда се обавештава подносилац да у року од осам дана уреди притужбу, а уколико притужба не буде уређена у напред наведеном додатном року сматраће се да није ни поднета.

О уредној притужби без одлагања, путем поште или електронским путем, обавештава се лице на које се иста односи, а које се може изјаснити у писменом облику у року од осам дана од дана обавештавања.

По пријему изјашења или по протеклу рока за изјашење, Високи савет судства, без одлагања, сазива седницу и одлучује о притужби у облику закључка.

Медији су дужни објавити, без накнаде, закључак Високог савета судства из става __. овог члана.

Материјални положај судије

Члан __.

Судије су разврстане у пет платних група, који су изражени у коефицијентима.

У првој платној групи су судије основних судова са коефицијентом __, __.

У другој платној групи су судије привредних судова са коефицијентом __, __.

У трећој платној групи су судије виших судова са коефицијентом __, __.

У четвртој платној групи су судије Апелационог суда са коефицијентом __, __.

У петој платној групи су судије Врховног суда са коефицијентом __, __.

Члан __.

Плата председника суда увећава се за __% у односу на плату у платној групи у којој су разврстане судије у суду у коме обавља функцију председника суда.

Плата заменика председника суда увећава се за __% у односу на плату у платној групи у којој су разврстане судије у суду у коме је одређен за заменика председника суда.

Плата судије који поступа у предметима за кривична дела против организованог криминала, сузбијања корупције, високотехнолошког криминала и ратних злочина увећава се за __% у односу на плату у платној групи у коме је разврстан у суду у коме врши судијску функцију.

Судија који је изабран за члана Високог савета судства из реда судија остварује право на накнаду за рад и на накнаду трошкова за рад у Високом савету судства у складу са законом.

Судија који је члан органа и других тела Правосудне академије остварује право на накнаду за рад и на накнаду трошкова за рад у складу са законом

Судија који је ментор и/или предавач на обуци коју организује и спроводи Правосудна академија остварује право на накнаду за рад и на накнаду трошкова за рад у складу са законом.

ПРЕДЛОГ ДОДАТНИХ ОДРЕДБИ КОЈЕ БИ СЕ ТИЦАЛЕ МАТЕРИЈАЛНОГ ПОЛОЖАЈА¹

Одељак закона који се односи на материјални положај судија у досадашњој регулативи није остварио циљ прокламован чланом 4 Закона о судијама који предвиђа да судија има право на плату у складу са достојанством судијске функције и његовом одговорношћу. Предвиђено је да плата судије значи гаранцију његове независности и сигурности његове породице. Материјални положај судија стога није само накнада за његов рад већ има и функцију заштите његове независности. Одговорност коју носи та функција је изузетно

¹ДЕТАЉНИЈЕ ПОГЛЕДАТИ У АНЕКСУ 1-3

велика што не треба образлагати јер је познато какве и колико захтевне одлуке судија доноси. Достојанство те функције се како је прокламовано управо брани и материјалним положајем који судија има. Према званичним статистичким подацима нова просечна потрошачка корпа за месец март 2022. године износила је 82.338,54 динара, док је минимална износила 42.519,61 динара. Просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила је 74.664 динара. Управо такав материјални положај доводи до пуно аномалија у систему и чињенице да најбољи и најквалитетнији млади правници управо због тога не бирају суд за место свог запослења. Исхрана чланова домаћинства, хигијена, комуналије, трошкови најма стана или кредита за стан, трошка аутомобила у висини рате за куповину, трошкови за рекреацију и културу, па и здравство који су неопходни, сигурно нису адекватни заради коју већина судија остварује.

Постојећа одредба -Члан 37 - Судија има право на плату судије суда за који је изабран (став 1). Плата судије одређује се на основу основне плате (став 2). Основна плата одређује се множењем коефицијената за обрачун и исплату плата са основицом за обрачун и исплату плата (став 3). Основица за обрачун и исплату плата судије утврђује се Законом о буџету (став 4). Коефицијент за обрачун и исплату плате одређује се тиме што се сваки судија разврстава у једну од шест платних група (став 5). Основна плата, према овом закону, јесте вредност у коју се не урачунава проценат за вредновање минулог рада (став 6). Судија не може да уз плату прима и пензију остварену у складу са посебним прописима (став 7).

Измена: Мења се члан 37 став 4 тако тако што се на крају става пре тачке додаје: «, али тако да тај износ основице не може бити нижи од износа који омогућава да нето плата судије у првој платној групи буде у висини двоструке просечне нето зараде у РС, односно не мања од три минималне потрошачке корпе према последњим званичним познатим статистичким месечним подацима, уколико је тај износ већи».

1. Дугогодишњи рад судије, као и осталих запослених, се материјално вреднује кроз јубиларне награде и минули рад, али сматрамо недовољно. Стога би се могло размотрити, што као решење постоји у једном броју европских земаља, да се судијама повећава плата у зависности од година радног стажа (10, 20 и 30). Немају све судије интерес да напредују у судове виших инстанци, јер то често подразумева и промену места рада у односу на место становања, као и промену материје у којој поступају. Различит је посао судије који суди у првом степену и судије у већу другостепеног суда, што не одговара свакоме. Дугогодишњи квалитетан рад стога треба наградити. Један број старијих искуснијих судија је увек потребан и у првостепеним судовима ради обуке полазника Правосудне академије, сарадника и приправника и консултација са млађим колегама. Стога је интерес целокупног система да се тај рад награди повећањем коефицијента зараде за судију који је запослен у суду тог ранга дужи низ година.

Измена: Након члана 37 додаје се члан 37а који гласи: « Судија који врши судијску функцију дуже од десет година и чији рад је вреднован оценом ``изузетно успешно обавља судијску функцију`` остварује право на плату у висини непосредно више платне групе у односу на суд у коме врши судијску функцију, а на сваких наредних навршених десет година у вршењу судијске функције и ако рад истог буде вреднован оценом ``изузетно успешно обавља судијску функцију`` остварује право на плату у висини непосредно више платне групе у односу на платну групу у коју је разврстан. «

2. Пензије судија су регулисане општим прописима из ове области. Судија и након пензионисања треба да има приходе који су у складу са достојанством функције коју је вршио до пензионисања. У једном броју европских земаља то је регулисано на тај начин што је пензија судије само незнатно мања од плате коју је судија примао док је радио. Одређеним категоријама осигураника се пензије рачунају у увећаном износу према Закону о пензијском и инвалидском осигурању путем прописаног обрачуна, као на пример полицајцима, војницима, и др лицима из чл. 42 Закона о ПИО. Сада је просечна пензија судије скоро упола мања од плате коју је до пензионисања примао, а самим тим мања и од просечне зараде. Обзиром на повећане потребе за туђом помоћи и лечењем у том периоду живота, пензија одређена по општим прописима не омогућава да судија након пензионисања живи у складу са достојанством функције коју је обављао. То резултира активностима судије после пензионисања које нису увек примерене, као што је консултантски рад код доскорашњих странака и њихових пуномоћника адвоката, или још драстичније, улазак у риалити програме, о чему сведочи један скорији случај.

Измена: Након члана 37а додаје се члан 37б који гласи: « Висина пензије судије који врши судијску функцију дуже од двадесет година одређује се у висини последње исплаћене месечне плате у нето износу умањене за 1,00 евро. «

Евентуално: Након члана 37а додаје се члан 37б који гласи: « Уколико судија обавља судијску функцију дуже од двадесет година и стекао је право на пензију висина његове пензије се одређује у складу са законом који регулиште пензијско и инвалидско осигурање на исти увећан начин као и за осигуранике припаднике полиције и војске. «

3. Платне групе како су сада одређене имају мали распон разликовања плате између судија од 0,5 па та разлика није стимулативна, нити адекватна одговорности и тежини посла.

Постојећа одредба-Члан 38 и 39 одређују 6 платних група и коефицијенте у зависности од врсте суда. Распон коефицијената се креће од 2,50-3,5 за судове до нивоа апелационих да би након тога у зависности од ранга се коефицијент кретао до 4-6 за председника Врховног суда.

Измена: мења се члан 39 и гласи: « Прва платна група има коефицијент 3,0. Друга платна група има коефицијент 4,0. Трећа платна група има коефицијент 5,00. Четврта платна група има коефицијент 6,00. Пета платна група има коефицијент 7,00. Шеста платна група има коефицијент 8,00. «

4. повећање плата судија у којима оптерећење бројем предмета одступа од уобичајеног и могућег би морале бити увећане јер због тог обима посла судије трпе додатни стрес и напор па стога то не треба да буде могућност већ обавеза Високог савета судства .

Постојеће одредба -Члан 42 Основна плата судије који обавља функцију у суду у коме се не могу попунити судијска места може се увећати до 50% (став 1). Основна плата судије који поступа у предметима кривичних дела са елементом организованог криминала и ратног злочина, може се увећати до 100% (став 2). Одлуку о увећању основне плате из ст. 1. и 2. овог члана доноси Високи савет судства (став 3). Основна плата заменика председника суда увећава се за 50% увећања из члана 40. став 1. овог закона (став 4).

Измена: мења се члан 42 став 1 тако што се уместо речи «може се увећати» додаје «се увећава». Мења се став 3 тог члана тако што се на крају пре тачке додаје «до 01.03. те године према стању на дан 01.01. те године»

5. престанак дужности судија које су именоване по ранијим законима и то чланови 101 су непотребни у овој редакцији закона

Постојеће -члан 101 -Судијама из члана 99. ст. 1. и 2. овог закона, који нису изабрани у складу са овим законом, дужност престаје даном ступања на функцију судија изабраних у складу са овим законом. Судије из става 1. овог члана, имају право на накнаду плате у трајању од шест месеци у висини плате коју су имали у тренутку престанка дужности. Право на накнаду плате из става 2. овог члана престаје пре протеча рока од шест месеци ако судија коме је престала дужност заснује радни однос или стекне право на пензију, а може бити продужено за још шест месеци ако у тих шест месеци стиче право на пензију. Измена: Брише се одредба чл. 101 Закона.

Избор судије²

Члан __.

За судију основног суда може бити изабран држављанин Републике Србије који испуњава опште услове за рад у државним органима, који не врши судијску функцију, који је достојан судијске функције и који је завршио припремну обуку на Правосудној академији у складу са законом.

За судију привредног суда може бити изабран судија који врши судијску функцију у суду у Републици Србији најмање __ године, који је достојан, чији рад није вреднован оценом ``не задовољава`` и који са успехом положи испит на коме се оцењује стручност и оспособљеност кандидата који се бирају за судију привредног суда.

За судију вишег суда може бити изабран судија који врши судијску функцију у суду у Републици Србији најмање __ година, који је достојан, чији рад није вреднован оценом ``не задовољава`` и који са успехом положи испит на коме се оцењује стручност и оспособљеност кандидата који се бирају за судију вишег суда.

За судију Апелационог суда може бити изабран судија који врши судијску функцију у суду у Републици Србији најмање __ година, који је достојан, чији рад није вреднован оценом ``не задовољава`` и који са успехом положи испит на коме се оцењује стручност и оспособљеност кандидата који се бирају за судију Апелационог суда.

За судију Врховног суда може бити изабран судија који врши судијску функцију у суду у Републици Србији најмање __ година, који је достојан, чији рад није вреднован оценом ``не задовољава`` и који са успехом положи испит на коме се оцењује стручност и оспособљеност кандидата који се бирају за судију Врховног суда.

Испите из става __.- __. овог члана организује Високи савет судства, а Правосудна академија спроводи и обавља административно-техничке послове везане за исте.

²ДЕТАЉНИЈЕ ПОГЛЕДАЈТЕ У АНЕКСУ 4.

Испити из става __.-__. овог члана састоје се од решавања и излагања практичних задатака из правних области у којима поступају привредни суд, виши суд, Апелациони суд или Врховни суд.

Испити из става __.-__. овог члана полажу се јавно пред свим члановима Високог савета судства.

На интернет страницама Високог савета судства и Академије обезбеђује се директан пренос испита из става __.-__. овог члана, а снимци са истих објављују се на интернет страницама Високог савета судства и Академије.

Високи савет судства прописује програм, начин полагања и друга питања у вези са испитима из става __.-__. овог члана.

При избору судија води се рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне терминологије на језику националне мањине који је у службеној употреби у суду.

Поступак ради попуне упражњеног судијског места отпочиње објављивањем конкурса у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Високог савета судства најкасније у року од __ дана од дана престанка судијске функције у суду у Републици Србији.³

Изузетно од става __. овог члана, поступак ради попуне судијског места упражњеног престанком судијске функције због навршавања радног века судије у суду у Републици Србији отпочиње најкасније __ дана пре навршавања радног века судије.

Одлука о избору за судију мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Високог савета судства.

Заклетва судије и ступање на судијску функцију

Члан __.

Пре ступања на судијску функцију, лице које се први пут бира за судију основног суда полаже заклетву на посебној седници Народне скупштине пред председником Народне скупштине и у присуству председника Републике, председника Високог савета судства и председника Врховног суда.

Судија који је изабран за судију вишег суда, привредног суда, Апелационог суда и Врховног суда не полаже поново заклетву.

Председник суда

Члан __.

За председника суда може бити изабран судија који врши судијску функцију у том суду, који је достојан, чији рад није вреднован оценом ``не задовољава`` и који има изражену способност за руковођење и организацију послова у суду.

³ДЕТАЉНИЈЕ О БЛАГОВРЕМЕНОМ ИЗБОРУ СУДИЈА МОЖЕТЕ ПОГЛЕДАТИ У АНЕКСУ БРОЈ 5

Критеријуме и мерила којима се вреднују способност за руковођење и организација послова у суду из става __. овог члана прописује Високи савет судства.

Поступак ради избора председника суда отпочиње објављивањем конкурса у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Високог савета судства најкасније у року од __ дана од дана престанка функције председника суда, а мора се окончати најдуже у року од __ дана од дана престанка функције председника суда.

Одлука о избору за председника суда мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Високог савета судства.

Члан __.

До ступања на функцију изабраног председника суда, вршилац функције председника суда је судија који најдуже врши судијску функцију у том суду и чији рад није вреднован оценом ``не задовољава``.

Ако је рад судије који најдуже врши судијску функцију у суду вреднован оценом ``не задовољава``, онда вршилац функције председника суда је следећи судија који најдуже врши судијску функцију у том суду чији рад није вреднован оценом ``не задовољава``.

Вршиоца функције председника суда поставља и разрешава Високи савет судства.

Одлука о постављању и разрешењу вршиоца функције председника суда мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Високог савета судства.

Члан __.

За заменика председника суда може бити одређен судија који врши судијску функцију у том суду, који је достојан и чији рад није вреднован оценом ``не задовољава``.

Заменика председника суда одређује и разрешава председник суда, односно вршилац функције председника суда до избора председника суда.

Одлука о одређивању и разрешењу заменика председника суда мора бити образложена.

Услови рада судија⁴

члан 11а

⁴1. Услови рада судија и степен њихове отерећености су неуједначени. Стога би било неопходно да се кроз законску обавезу да се Судским пословником предвиде правила која би уједначавала услове рада судија и самим тим омогућавала грађанима једнак приступ правди. Такође, Законом о судијама би требало прописати обавезу Судског савета или Врховног суда да хитно реагује кад год постоји велика оптерећеност појединог суда.

Судија има право на услове рада у складу са достојанством судијске функције и његовом/њеном одговорношћу.

Судским пословником ближе се прописују просторни, технички и други услови рада судије.

Врховни суд је дужан да одмах по сазнању да је одређени суд оптерећенији у односу на друге судове исте врсте и истог ранга на територији Републике Србије предузме мере у циљу обезбеђивања подједнаке оптерећености свих судова исте врсте и истог ранга на територији Републике Србије.

Вредновање рада судија

Вредновање рада судије обухвата све аспекте судијског посла, односно послова председника суда (квантитет, благовременост, дужина рада у правосуђу и др.) и представља основу за избор, напредовање, обавезну обуку судија и разрешење.⁵

Прелазне и завршне одредбе

Члан __.

Судије прекршајних судова и основних судова настављају рад као судије основних судова који су преузели надлежност судова на чијем подручју су вршили судијске функције у складу са одредбама Закона о судијама и Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва.

Судије привредних судова настављају рад као судије привредних судова који су преузели надлежност судова на чијем подручју су вршили судијске функције у складу са одредбама Закона о судијама и Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва.

Судије виших судова настављају рад као судије виших судова који су преузели надлежност судова на чијем подручју су вршили судијске функције у складу са одредбама Закона о судијама и Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва.

Најкасније у року од __ дана од дана почетка примене овог закона, Високи савет судства изабраће судије у основним и привредним судовима основаним Законом о судовима, а који нису били основани Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва у складу са одредбама овог закона.

Изузетно од става __.-__. овог члана, судија може бити, на свој писмени захтев, премештен у други суд исте врсте и истог степена.

⁵3. вредновање рада судија је неопходно поставити повезујући критеријуме оцењивања и напредовања судија тако да у систему буду видљиви најбољи и највреднији. Стога барем описно они у закону морају бити наведени. Садашњим правилима се то не постиже, поготово када је у питању вредновање рада судија приликом напредовања у суд вишег ранга. Ангажовање судије ван суђења у организацији рада суда као председника одељења, кроз обуку колега приправника и сарадника, предавања, објављивање стручних радова и чланака и др. , па и дугогодишњи квалитетан рад нису

Најкасније у року од __ дана од дана почетка примене овог закона, Високи савет судства изабраће председнике судова у основним и привредним судовима основаним Законом о судовима, а који нису били основани Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва у складу са одредбама овог закона.

До дана избора председника судова у судовима из става __. овог члана, Високи савет судства поставиће вршиоце функције председника суда међу судијама који врше судијску функцију у суду исте врсте и истог степена и чији рад није вреднован оценом ``не задовољава``.

Судије апелационих судова, Прекршајног апелационог суда, Привредног апелационог суда и Управног суда настављају рад као судије Апелационог суда.

Судије Врховног касационог суда настављају рад као судије Врховног суда.

Члан __.

Даном почетка примене овог закона престају да важе Закон о уређењу судова и Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у Службеном гласник Републике Србије, а примењује од __. __. __. године.

ОДРЕДБЕ ЧИЈУ ИЗМЕНУ ПРЕДЛАЖЕМО

Члан 36 Вредновање се изражава оценом. Оцене које се односе на вредновање судија, су: "изузетно успешно обавља судијску функцију", "успешно обавља судијску функцију" и "не задовољава" (став 1). Оцене које се односе на вредновање председника суда, су: "изузетно успешно обавља функцију председника суда", "успешно обавља функцију председника суда" и "незадовољавајуће обавља функцију председника суда" (став 2). Оцена се уписује у лични лист судије, односно председника суда (став3).

Измена: Мења се члан 36 став 1 и 2 тако што уместо «"изузетно успешно обавља судијску функцију", "успешно обавља судијску функцију" и "не задовољава"» стоји "изузетно успешно обавља судијску функцију", "успешно обавља судијску функцију", "врло добро обавља судијску функцију", "задовољавајуће обавља судијску функцију" и "не задовољава"

Мења се члан 37 став 4⁶ тако тако што се на крају става пре тачке додаје: «, али износ основице не сме бити нижи __% износа просечне нето годишње зараде по запосленом

⁶одељак закона који се односи на **материјални положај судија** у досадашњој регулативи није остварио циљ прокламован чланом 4 Закона о судијама који предвиђа да судија има право на плату у складу са достојанством судијске функције и његовом одговорношћу. Предвиђено је да плата судије значи гаранцију његове независности и сигурности његове породице. Материјални положај судија стога није само накнада за његов рад већ има и функцију заштите његове независности. Одговорност коју носи та функција је изузетно велика што не треба образлагати јер је познато какве и колико захтевне одлуке судија доноси. Достојанство те функције се како је прокламовано управо брани и материјалним

исплаћене у претходној години у Републици Србији или нижи од износа три минималне потрошачке корпе према последњим објављеним подацима званичне статистике у зависности који износ је виши. «

ОДРЕДБЕ ЧИЈЕ БРИСАЊЕ ПРЕДЛАЖЕМО

Потребно је регулисати упућивање судије на флексибилнији начин.

Постојећа одредба: -Члан 21 Судија може бити упућен, ради обављања стручних послова, у Високи савет судства, министарство надлежно за правосуђе, институцију надлежну за обуку у правосуђу и међународну организацију у области правосуђа (став 1). Упућивање из става 1. овог члана врши се на предлог руководиоца органа, односно институције или организације у коју се судија упућује, по прибављеном мишљењу председника суда у коме судија врши своју функцију, уз сагласност судије (став 2). Упућивање може трајати најдуже три године (став 3). Решење о упућивању доноси Високи савет судства (став 4). За време упућивања судија се може ослободити вршења судијске функције, на основу одлуке Високог савета судства (став 5). У случају упућивања у министарство надлежно за послове правосуђа судија се обавезно ослобађа вршења судијске функције (став 6).

Измена: Брише се став 3 и 4 овог члана 21. У ставу 5 се додаје пре тачке «а у осталим случајевима на основу захтева судије и институције у коју је упућен».

Обавеза судије да председника обавештава у кратким роковима о трајању поступка, што оптерећује рад судије и одузима превише времена. Ово поготово у ситуацијама судова у којима судије имају велики број предмета, па се поставља питање сврсисходности ове одредбе. Поготово када постоји паралелизам контроле кроз програме старих предмета које доносе судови.

Постојећа одредба - Члан 28 - Судија је дужан да председника суда обавести зашто првостепени поступак није окончан у року од једне године и да га затим на свака три месеца обавештава о даљем развоју поступка. Прво обавештење у поступку по правном леку судија даје председнику суда после два месеца, а наредна на сваких 30 дана. У првостепеном поступку председник суда је дужан да обавести председника непосредно вишег суда о сваком поступку који није окончан у року од две године и разлосима за то. У поступку по правном леку који није окончан у року од једне године, председник суда је дужан да обавести председника Врховног касационог суда. Рок за обавештавање у извршним, ванпарничним и другим неспорним стварима одређује се Судским пословником. Дужност обавештавања из овог члана тече од дана пријема предмета у суд.

положајем који судија има. Према званичним статистичким подацима нова просечна потрошачка корпа за месец март 2022. године износила је 82.338,54 динара, док је минимална износила 42.519,61 динара. Просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила је 74.664 динара. Управо такав материјални положај доводи до пуно аномалија у систему и чињенице да најбољи и најквалитетнији млади правници управо због тога не бирају суд за место свог запослења. Исхрана чланова домаћинства, хигијена, комуналије, трошкови најма стана или кредита за стан, трошка аутомобила у висини рате за куповину, трошкови за рекреацију и културу, па и здравство који су неопходни, сигурно нису адекватни заради коју већина судија остварује.

Измена: брисати одредбу члана 28.

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О ЗАШТИТИ РОДИТЕЉСТВА

§ А

Судији за време трудноће и до навршене прве године живота детета могу се доделити у рад предмети у којима се суди за кривична дела против живота и тела, за кривична дела против полне слободе, за кривична дела против брака и породице и за кривична дела против човечности и других добара заштитећних међународним правом само уз своју сагласност.

§ Б

Судија који самостално врши родитељско право над дететом до навршене четрнаесте године живота детета може се одредити да буде дежуран и у приправности за поступање у предметима који се сматрају хитним и нарочито хитним у складу са законом и Судским пословником само уз своју сагласност.

Судија за време трудноће и до навршене прве године живота детета не може се упутити на рад у други суд.

Судија који самостално врши родитељско право над дететом до навршене четрнаесте године живота детета може бити упућен на рад у други суд само уз своју сагласност.

Судија за време трудноће и до навршене осме године живота детета може, на лични захтев, да обавља послове на које је распоређен од куће с обзиром на потребе суда и способност судије за успешно обављање послова на које је распоређен.

§ В

Судији која доји своје дете, поред одмора у току дневног рада има право и на посебну паузу за дојење.

Закон о Високом савету судства

Избор кандидата за чланове Савета из реда судија

Члан __.

Право да бира и буде биран за члана Високог савета судства (у даљем тексту: Савета) из реда судија има сваки судија који врши судијску функцију у суду у Републици Србији.

Чланови Савета из реда судија бирају се из следећих судова:

- један из Врховног суда;
- један из Апелационог суда;
- један из виших судова;
- један из привредних судова;
- два из основних судова.

Кандидат за члана Савета из реда судија може бити судија који је достојан, чији рад није вреднован оценом ``не задовољава`` и кога предложи најмање четвртина судија који врше судијску функцију у судовима исте врсте и истог степена у коме судијску функцију врши и кандидат за члана Савета из реда судија.

Председник суда не може бити кандидат за члана Савета из реда судија.

Судија има само један глас на изборима за чланове Савета из реда судија и гласа само за једног кандидата са листе кандидата за избор чланова Савета из реда судија за суд исте врсте и истог степена у коме врши судијску функцију.

Начин рада

Члан __.

Седница Савета одржава се у седишту Савета или електронским путем применом одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање у складу са одредбама Пословника о раду Високог савета судства.

Седнице Савета су јавне.

Седница Савета може бити, у целини или делимично, затворена за јавност у случајевима када то налажу интереси јавне безбедности, јавног реда и морала, заштите тајности података, заштите података о личности, заштите малолетника и у другим случајевима у складу са законом.

Савет доноси одлуку из става __. овог члана на предлог члана Савета.

О раду на седници Савета води се записник у виду стенографских бележака на основу записа начињеног помоћу одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање (у даљем тексту: снимак).

На интернет страници Савета обезбеђује се директан пренос јавне седнице Високог савета судства, а одлуке, стенографске белешке и снимак са исте објављују се на интернет страници Савета.

Изузетно од става __. овог члана, седница Савета која је затворена за јавност, у целини или делимично, не преноси се директно, нити се објављују стенографске белешке и снимак са исте на интернет страници Савета.

Наканада за рад и накнада трошкова за рад

Члан __.

Члану Савета из реда судија припада накнада за рад у Савету у висини износа плате у платној групи у којој су разврстане судије Врховног суда и има право на накнаду трошкова за рад у Савету.

Престанак функције члана Савета

Члан __.

Члану Савета из реда судија, који у току мандата наврши радни век, судијска функција и функција члана Савета престају истеком мандата члана Савета.

Прелазне и завршне одредбе

Члан __.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о Високом савету судства.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у Службеном гласник Републике Србије, а примењује од __. __. __. године.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ У РАДУ ВИСОКОГ САВЕТА СУДСТВА

У складу са усвојеним Уставнимум амандманима, Народна скупштина Републике Србије више нема надлежности у поступку избора судија. Избор судија у Народној скупштини пружао је какву-такву могућност да грађани имају увид у то како и ко се бира за судију. Преношење надлежности за избор судија искључиво у надлежност Високог савета судства може створити ситуацију да се судије бирају изван „очију јавности“, у кругу малог броја људи.

Мора постојати потпуна транспарентност у смислу услова за избор кандидата, тако да судије и само друштво могу да утврде да је именовање извршено искључиво на основу заслуга кандидата заснованих на његовим квалификацијама, способностима, интегритету, осећају за независност, непристрасност и ефикасност.

С обзиром на значајну улогу Савета судства у управљању судством, транспарентност активности које овај Савет предузима мора бити загарантована. Транспарентност је суштински фактор за поверење које грађани имају у функционисање судског система и гаранција против опасности политичког утицаја или остваривања личних интереса и личне заштите у судству. Све одлуке Савета судства о именовању, напредовању, професионалној евалуацији, дисциплини и друге одлуке о судијској каријери морају бити образложене. Као што је већ напоменуто, транспарентност у именовању и напредовању судија, обезбедиће се објављивањем критеријума именовања и описа радног места. Свака заинтересована страна треба да има могућност да оствари увид у извршени избор и провери примену правила од стране Савета судства у вези са избором који се заснива на заслугама, као и основ за сваку одлуку о именовању или унапређењу.⁷

Како би се наведени стандарди из цитираног Мишљења Консултативног већа европских судија применила предлажемо следећа законска решења:

Члан А

Свака седница Високог савета судства се тонски снима и сачињава се записник са седнице.

Записник са седнице садржи податке о присуству чланова, дневном реду седнице, садржину донетих одлука.

Гласање на седници Високог савета судства је јавно.

На интернет страници Високог савета судства објављују се дневни ред седнице, радни материјал који ће бити расправљан на седници најкасније 15 дана пре одржавања седнице.

Приликом објављивања радног материјала (личних биографија и сваког материјала који садржи личен податке) мора се водити рачуна о заштити података о личности.

⁷Исто, параграф 91-93

Након одржане седнице, у року од 24 часа на интернет страници Високог савета судства се објављују тонски снимак и записник са седнице.

Члан Б **Учешће јавности**

Председник Високог савета судства је дужан да створи услове за учешће јавности на седницама Савета.

Уколико се може очекивати веће интересовање јавности за седницу Судског савета, председник Високог савета је дужан да сазове седницу Судског савета у одговарајућој просторији, узимајући у обзир обим предвиђеног интересовања и могућности.

Председник Високог савета може удаљити из просторије у којој се одржава седница или забранити приступ лицима која ометају достојанствено вођење седнице или ометају рад на седници.

Члан В **Образложење одлука Високог савета судства**

Одлуке високог Савета судства које се односе на именовање, премештај, унапређење, дисциплинску одговорност и разрешење судија мора да садрже образложење

Закон о Правосудној академији

Положај Академије

Члан __.

Правосудна академија (у даљем тексту: Академија) је самостални државни орган који обавља послове утврђене овим законом.

За обављање послова из своје надлежности Академија подлеже надзору Високог савета судства и Високог савета тужилаштва и њима одговара за свој рад.

Академија има својство правног лица.

Седиште Академије је у Београду.

Делатност Академије

Члан __.

Академија:

- спроводи пријемни испит за пријем кандидата на програм припремне обуке за избор за судију основног суда и јавног тужиоца у основном јавном тужилаштву (у даљем тексту: припремна обука);
- организује и спроводи програм припремне обуке;
- спроводи завршни испит припремне обуке;
- спроводи испите на којима се оцењује стручност и оспособљеност кандидата који се бирају за судију привредног суда, вишег суда, Апелационог суда и Врховног суда;
- организује и спроводи програме сталне обуке судија и јавних тужилаца;
- спроводи пријемне испите за пријем судијских и тужилачких помоћника;
- спроводи пријемне испите за пријем судијских и тужилачких приправника;
- организује и спроводи обуке судијских и тужилачких помоћника;
- организује и спроводи обуке судијских и тужилачких приправника;
- организује и спроводи обуке другог судског особља и особља у јавном тужилаштву;
- спроводи полагање правосудног испита;

- организује и спроводи обуке и друге облике стручног усавршавања јавних извршитеља и заменика јавних извршитеља, јавних бележника и јавнобележничких заменика, помоћника јавних извршитеља, јавнобележничких сарадника, јавнобележничких помоћника и јавнобележничких приправника.

Органи Академије

Члан __.

Органи Академије су Веће Правосудне академије (у даљем тексту: Веће), директор Правосудне академије (у даљем тексту: директор) и Програмски савет Правосудне академије (у даљем тексту: Програмски савет).

Веће

Члан __.

Веће је орган који управља Академијом и његов састав чини __ чланова.

Чланови Већа су:

- по један из реда судија Врховног суда, Апелационог суда, вишег суда, привредног суда и основног суда који најмање __ године врши судијску функцију, који је достојан и чији рад није вреднован оценом ``не задовољава``, а које, на основу спроведеног јавног конкурса, бира Високи савет судства;

- по један из реда јавних тужилаца _____ који најмање __ године врши судијску функцију, који је достојан и чији рад није вреднован оценом ``не задовољава``, а које, на основу спроведеног јавног конкурса, бира Високи савет тужилаштва;

- четири које бира Народна скупштина из реда истакнутих правника под условима и на начин предвиђен за избор чланова Високог савета судства и Високог савета тужилаштва из реда истакнутих правника;

- министар надлежан за правосуђе.

Високи савет судства и Високи савет тужилаштва расписују јавни конкурс за избор чланова Већа из реда судија и јавних тужилаца.

Јавни конкурси из става __. овог члана објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије``, штампаним медијима који покривају целу Републику Србију и на интернет страницама Високог савета судства, односно Високог савета тужилаштва, и Академије.

Чланови Високог савета судства, чланови Високог савета тужилаштва, чланови Програмског савета, чланови комисија Програмског савета, председници судова, главни јавни тужиоци, директор и заменици директора не могу бити чланови Већа.

Члан Већа из реда истакнутих правника не може бити члан политичке странке.

Мандат члану Већа траје __ године и може бити још једном биран за члана Већа, изузев министра надлежног за правосуђе као члана по положају.

Одлука о избору члана Већа из реда судија и јавних тужилаца мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страницама Високог савета судства, односно Високог савета тужилаштва, и Академије.

Чланови Већа имају право на накнаду за рад у висини од __% од просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у претходној години у Републици Србији и право на накнаду трошкова за рад у складу са законом, а члановима Већа из реда судија и јавних тужилаца, на сопствени захтев, може бити смањен обим посла највише до __% у суду, односно јавном тужилаштву, у којем врше судијску, односно јавнотужилачку функцију.

Члан __.

Чланови Већа бирају председника и заменика председника Већа међу члановима Већа из реда судија и јавних тужилаца.

Ако је за председника Већа изабран члан Већа из реда судија, онда за заменика председника Већа мора бити изабран члан Већа из реда јавних тужилаца, а ако је за председника Већа изабран члан Већа из реда јавних тужилаца, онда за заменика председника Већа мора бити изабран члан Већа из реда судија.

Мандат председника и заменика председника Већа траје четири године и могу бити још једном бирани за председника и/или заменика председника Већа.

Председник Већа сазива и председава седницама Већа.

Заменик председника Већа обавља послове председника Већа у случају одсутности или спречености истог.

Члан __.

Члану Већа престаје функција:

- истеком мандата;
- на лични захтев;
- престанком функције судије, јавног тужиоца и министра надлежног за правосуђе;
- разрешењем због нестручног и/или несавесног рада;

Одлуку о престанку функције члана Већа доноси орган који је бирао истог, а дужан је изабрати новог члана Већа у року од ____ дана од дана одлуке о престанку функције члана Већа.

Одлука о престанку функције члана Већа из реда судија и јавних тужилаца мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страницама Високог савета судства, односно Високог савета тужилаштва, и Академије.

Члан __.

Седница Већа одржава се у седишту Академије или електронским путем применом одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање у складу са одредбама Пословника о раду Већа.

Седнице Већа су јавне.

Седницу Већа сазива председник Већа по потреби, по сопственој иницијативи, на писани предлог најмање __ чланова или на основу образложеног писаног захтева директора.

Веће одржава седницу ако је присутно више од половине укупног броја чланова Већа.

Седници Већа присуствује и директор, без права одлучивања.

Одлуке Већа доносе се већином гласова свих чланова Већа.

Изузетно од става __. овог члана, одлуке Већа о избору и разрешењу председника и заменика председника Већа, директора и заменика директора, Статут, Пословник о раду Већа и Пословник о раду Програмског савета доносе се двотрећинском већином гласова свих чланова Већа.

О раду на седници Већа води се записник у виду стенографских белешака на основу записа начињеног помоћу одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање (у даљем тексту: снимак).

На интернет страници Академије обезбеђује се директан пренос седнице Већа, а одлуке, стенографске белешке и снимак са исте објављују се на интернет страници Академије.

Начин рада и одлучивања Већа ближе се уређују Пословником о раду Већа.

Директор

Члан __.

Директор је извршни орган Академије који за свој рад одговара Већу.

Директор има два заменика директора који за свој рад одговарају директору и Већу.

Директор и заменици директора бирају се, на основу спроведеног јавног конкурса, на период од __ година уз могућност поновног избора.

Веће расписује јавни конкурс за избор директора и заменика директора.

Јавни конкурс из става __. овог члана објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије``, штампаним медијима који покривају целу Републику Србију и на интернет страници Академије.

За директора и заменика директора може бити изабран држављанин Републике Србије који испуњава опште услове за рад у државним органима, који је завршио правни факултет, који је положио правосудни испит, који има најмање ___ година радног искуства у правној струци након положеног правосудног испита, који има организационе и руководеће способности, који има активно знање једног светског језика и који је достојан функције директора, односно заменика директора.

Директор и заменик директора не могу бити чланови политичке странке, чланови Високог савета судства, Високог савета тужилаштва, Већа, Програмског савета, комисија Програмског савета, председници судова, главни јавни тужиоци, нити обављати другу јавну функцију.

Одлука о избору директора и заменика директора мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Академије.

Директор има право на плату у висини плате председника Врховног суда, а заменик директора има право на плату у висини плате судије Врховног суда.

Директор и заменик директора имају право на накнаду трошкова за рад у складу са законом.

Члан __.

Директору и заменику директора престаје функција:

- истеком мандата;
- на лични захтев;
- губитком радне способности;
- кад наврши радни век;
- разрешењем због нестручног и/или несавесног рада.

Одлука о престанку функције директора и заменика директора мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Академије.

Програмски савет

Члан __.

Програмски савет је стручни орган Академије.

Чланови Програмског савета су:

- по један из реда судија Врховног суда, Апелационог суда, вишег суда, привредног суда и основног суда који најмање ___ године врши судијску функцију, који је достојан и чији рад није вреднован оценом ``не задовољава``;

- по један из реда јавних тужилаца _____ који најмање ___ године врши јавнотужилачку функцију, који је достојан и чији рад није вреднован оценом ``не задовољава``;

- четири из реда професора правних факултета на позитивноправним предметима;

- један из реда судског особља у радном односу на неодређено време;

- један из реда особља у јавном тужилаштву у радном односу на неодређено време;

- један из реда јавних бележника;

- један из реда јавних извршитеља.

Чланове Програмског савета именује, на основу спроведеног јавног конкурса, Веће.

Веће расписује јавни конкурс за именовање чланова Програмског савета.

Јавни конкурс из става __. овог члана објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије``, штампаним медијима који покривају целу Републику Србију и на интернет страницама Високог савета судства, Високог савета тужилаштва, министарства надлежног за правосуђе, професионалног удружења јавних бележника, професионалног удружења јавних извршитеља и Академије.

Мандат члану Програмског савета траје ___ година уз могућност поновног именовања.

Чланови Високог савета судства, чланови Високог савета тужилаштва, чланови Већа, чланови комисија Програмског савета, председници судова, главни јавни тужиоци, директор и заменици директора не могу бити чланови Програмског савета.

Одлука о избору члана Програмског савета мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Академије.

Члан Програмског савета има право на накнаду за рад у висини од ___% од просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у претходној години у Републици Србији и право на накнаду трошкова за рад у складу са законом, а члановима Програмског савета из реда судија и јавних тужилаца, на сопствени захтев, може бити смањен обим посла највише до ___% у суду, односно јавном тужилаштву, у којем врше судијску, односно јавнотужилачку функцију.

Члан __.

Члану Програмског савете престаје функција:

- истеком мандата;
- на лични захтев;
- престанком функције судије, односно јавног тужиоца;
- престанком радног односа државном службенику из реда судског особља, односно особља у јавном тужилаштву;
- престанком делатности јавног бележника, односно јавног извршитеља;
- разрешењем због нестручног и/или несавесног рада.

Одлуку о престанку функције члана Програмског савета доноси Веће.

Одлука о престанку функције члана Програмског савета мора бити образложена, а објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије`` и на интернет страници Академије.

Овлашћени предлагач дужан је предложити новог члана Програмског савета у року од ____ дана од дана одлуке о престанку функције члана Програмског савета.

Члан __.

Седница Програмског савета одржава се у седишту Академије или електронским путем применом одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање у складу са одредбама Пословника о раду Програмског савета.

Седнице Програмског савета су јавне.

Програмски савет састаје се у четири редовне седнице.

Прва редовна седница Програмског савета одржава се првог радног дана у месецу марту, друга редовна седница Програмског савета одржава се првог радног дана у месецу јуну, трећа редовна седница Програмског савета одржава се првог радног дана у месецу септембру и четврта редовна седница Програмског савета одржава се у последњој радној недељи у месецу децембру.

Програмски савет одржава ванредну седницу на писани предлог Управног одбора, на писани предлог најмање ____ чланова или на основу образложеног писаног захтева директора.

Програмски савет одржава седницу ако је присутно више од половине укупног броја чланова Програмског савета.

Чланови Програмског савета међу члановима Програмског савета из реда судија или јавних тужилаца бирају председавајућег за сваку седницу Програмског савета, а на предлог најмање ____ чланова Програмског савета.

Седници Програмског савета присуствује и директор, без права одлучивања.

Одлуке Програмског савета доносе се већином гласова свих чланова Програмског савета.

О раду на седници Програмског савета води се записник у виду стенографских бележака на основу записа начињеног помоћу одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање (у даљем тексту: снимак).

На интернет страници Академије обезбеђује се директан пренос седнице Програмског савета, а одлуке, стенографске белешке и снимак са исте објављују се на интернет страници Академије.

Начин рада и одлучивања Програмског савета ближе се уређују Пословником о раду Програмског савета.

Комисије Програмског савета

Члан __.

Програмски савет има Сталне комисије за пријемне испите на припремне обуке и Сталне комисије за завршне испите припремних обука (у даљем тексту: Сталне комисије).

Чланови Сталних комисија су судије или јавни тужиоци који најмање __ година врше, судијску, односно јавнотужилачку функцију.

Чланове Сталних комисија именује, на основу спроведеног јавног конкурса, Програмски савет уз сагласност Већа.

Програмски савет расписује јавни конкурс за именовање чланова Сталних комисија.

Јавни конкурс из става __. овог члана објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије``, штампаним медијима који покривају целу Републику Србију и на интернет страницама Високог савета судства, Високог савета тужилаштва и Академије.

Сталне комисије имају пет чланова.

Мандат члановима Сталних комисија траје __ година уз могућност још једног именовања.

Одлука о именовању чланова Сталних комисија мора бити образложена и објављује се на интернет страници Академије.

Чланови Сталних комисија имају право на накнаду за рад у висини од __% од просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у претходној години у Републици Србији и право на накнаду трошкова за рад у складу са законом, а истима може, на сопствени захтев, бити смањен обим посла највише до __% у суду, односно јавном тужилаштву, у којем врше судијску, односно јавнотужилачку функцију.

Члану Сталне комисије престаје звање:

- истеком мандата;
- на лични захтев;
- престанком функције судије, односно јавног тужиоца;
- разрешењем због нестручног и/или несавесног рада.

Одлуку о престанку звања члана Сталне комисије доноси Програмски савет.

Одлука о престанку звања члана Сталне комисије мора бити образложена и објављује се на интернет страници Академије.

Програмски савет образује и друге комисије ради координације, анализе, унапређења и надзора над спровођењем обука (у даљем тексту: Комисије), а број, састав, мандат, начин рада и одлучивања истих уређује се Пословником о раду Програмског савета.

Комисије имају пет чланова.

Мандат члановима Комисија траје ___ година уз могућност поновног именовања.

Одлука о именовању чланова Комисија мора бити образложена и објављује се и на интернет страници Академије.

Члану Комисије престаје звање:

- истеком мандата;
- на лични захтев;
- престанком функције судије, односно јавног тужиоца;
- разрешењем због нестручног и/или несавесног рада.

Одлуку о престанку звања члана Комисије доноси Програмски савет.

Одлука о престанку звања члана Комисије мора бити образложена и објављује се на интернет страници Академије.

Чланови Комисија имају право на накнаду за рад у висини од ___% од просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у претходној години у Републици Србији и право на накнаду трошкова за рад у складу са законом, а члановима Комисија из реда судија и јавних тужилаца, на сопствени захтев, може бити смањен обим посла највише до ___% у суду, односно јавном тужилаштву, у којем врше судијску, односно јавнотужилачку функцију.

Чланови Високог савета судства из реда судија, чланови Високог савета тужилаштва из реда јавних тужилаца, чланови Већа из реда судија и јавних тужилаца, чланови Програмског савета из реда судија и јавних тужилаца, председници судова и главни јавни тужиоци не могу бити чланови Сталних комисија и Комисија.

Начин рада и одлучивања Сталних комисија и Комисија ближе се уређују Пословником о раду Програмског савета.

Ментори

Члан __.

Ментор је лице из реда судија, односно јавних тужилаца које непосредно спроводи програм припремне обуке.

Ментор се бира, на основу спроведеног конкурса, на период од __ година уз могућност поновног избора.

Ментора бира Веће уз сагласност Програмског савета.

Веће расписује јавни конкурс за избор ментора.

Јавни конкурс из става __. овог члана објављује се у ``Службеном гласнику Републике Србије``, штампаним медијима који покривају целу Републику Србију и на интернет страницама Високог савета судства, Високог савета тужилаштва и Академије.

Ментор има право на накнаду за рад у висини од __% у односу на плату судије, односно јавног тужиоца у платној групи у којој је разврстан и право на накнаду трошкова за рад у складу са законом, а истом, на сопствени захтев, може бити смањен обим посла највише до __% у суду, односно јавном тужилаштву, у којем врши судијску, односно јавнотужилачку функцију.

Ментору престаје звање:

- истеком периода на који је изабран;
- на лични захтев;
- престанком функције судије, односно јавног тужиоца;
- разрешењем због нестручног и/или несавесног рада.

Одлуку о престанку звања ментора доноси Веће.

Одлука о избору и престанку звања ментора мора бити образложена и објављује се на интернет страници Академије.

Предавач

Члан __.

Предавач је лице из реда судија, јавних тужилаца и других професија које непосредно спроводи програм обуке.

Предавач се ангажује према потреби за спровођење програма обуке.

Права и обавезе предавача уређују се уговором између њега/ње и Академије.

Припремна обука

Члан __.

Припремна обука је организовано стицање практичних и теоријских знања и вештина, разумевање улоге и основних принципа поступања судије и јавног тужиоца у циљу самосталног, стручног и ефикасног вршења функције судије у основном суду и јавног тужиоца у __ јавном тужилаштву.

Члан __.

Полазници припремне обуке су лица која су по положеном пријемном испиту примљена на припремну обуку за вршење функције судије у основном суду или на припремну обуку за вршење функције јавног тужиоца у __ јавном тужилаштву.

Број полазника припремних обука одређују Високи савет судства и Високи савет тужилаштва једном годишње, а најкасније до 1. априла и о томе обавештавају Академију.

Број полазника припремних обука из става __. овог члана утврђује се на основу процене броја слободних судијских места и јавнотужилачких места у години која следи након године у којој полазници припремних обука завршавају исте.

Члан __.

Високи савет судства и Високи савет тужилаштва расписују јавне конкурсе за избор кандидата за пријем на припремне обуке.

Јавни конкурси из става __. овог члана расписују се једном годишње, а најкасније до 1. јуна и објављују се у ``Службеном гласнику Републике Србије``, штампаним медијима који покривају целу Републику Србију и на интернет страницама Високог савета судства, односно Високог савета тужилаштва, и Академије.

Члан __.

За полазника припремне обуке може бити изабран држављанин Републике Србије који испуњава опште услове за рад у државним органима, који је положио правосудни испит, који има најмање три године радног искуства у правној струци после положеног правосудног испита и који положи пријемни испит за припремну обуку.

Члан __.

Пријемни испит за припремну обуку (у даљем тексту: пријемни испит) организује се једном годишње, а најкасније до 1. септембра.

Пријемни испит састоји се од писменог и усменог дела.

Писмено део пријемног испита састоји се од теста.

Тест из става __. овог члана обухвата питања из области Уставног и Правосудно организационог права, Кривичног права, Грађанског права, Међународног приватног права, Радног права, Прекршајног права, Система за заштиту људских права Савета Европе и Основа права Европске уније.

Усмени део пријемног испита састоји се од решавања и излагања практичних задатака из области Кривичног права и Грађанског права.

Усмени део пријемног испита полаже се јавно пред свим члановима Сталне комисије за пријемни испит на припремну обуку.

Усмени део пријемног испита полаже се у два дана.

Једног дана кандидат решава и излаже практични задатак из области Кривичног права, а другог дана решава и излаже практични задатак из области Грађанског права.

Кандидат на усменом делу пријемног испита за припремну обуку за вршење функције судије у основном суду решава и излаже практичне задатке из става __. овог члана поступајући као судија основног суда, а кандидат на усменом делу пријемног испита за припремну обуку за вршење функције јавног тужиоца у ___ јавном тужилаштву решава и излаже практичне задатке из става __. овог члана поступајући као јавни тужилац ___ јавног тужилаштва.

Приликом решавања практичних задатака из области Кривичног права и Грађанског права на усменом делу пријемног испита могу се користити одговарајући прописи.

На интернет страници Академије обезбеђује се директан пренос усменог дела пријемног испита, а снимак са истог објављује се на интернет страници Академије.

Начин полагања пријемних испита, програм пријемних испита, трошкови полагања пријемног испита и друга питања у вези са пријемним испитима ближе се уређују Правилником о пријемним испитима за припремне обуке.

Члан __.

Припремна обука обухвата примену прописа, судску, односно тужилачку праксу, упознавање са унутрашњом организацијом рада судова, односно јавних тужилаштва, судијском и тужилачком етиком, вештином судијског, односно тужилачког посла, стицање и развој опште професионалне културе.

Припремна обука траје ___ године, а почиње од 1. фебруара.

Припремна обука састоји се од практичног дела и теоријског дела.

Практични део припремне обуке обавља се кроз рад у основном суду, односно јавном тужилаштву под надзором ментора.

Теоријски део припремне обуке одвија се кроз обраду тематских целина у одређеним правним областима у организацији Академије.

Начин обављања припремних обука, програми припремних обука, оцењивање полазника припремних обука и друга питања у вези са припремним обукама ближе се уређују Правилником о припремним обукама.

Члан __.

По завршетку припремне обуке, полазници полажу завршни испит припремне обуке (у даљем тексту: завршни испит) на коме се проверавају практично знање и способности стечене на припремној обуци.

Завршни испит полаже се једном годишње, а најкасније до 1. јуна.

Завршни испит састоји се од поступања полазника припремне обуке као судије основног суда, односно јавног тужиоца __ јавног тужилаштва у одређеном предмету.

Завршни испит полаже се јавно пред свим члановима Сталне комисије за завршни испит припремне обуке.

На завршном испиту могу се користити одговарајући прописи.

На интернет страници Академије обезбеђује се директан пренос завршног испита, а снимак са истог објављује се на интернет страници Академије.

Начин полагања завршних испита, оцењивање полазника припремних обука и друга питања у вези са завршним испитима ближе се уређују Правилником о завршним испитима припремних обука.

Стална обука

Члан __.

Стална обука је усавршавање практичних и теоријских знања и вештина ради стручног и ефикасног вршења судијске, односно јавнотужилачке функције.

Корисници сталне обуке су судије и јавни тужиоци.

Право и обавеза сталног стручног усавршавања судија и јавних тужилаца остварује се кроз сталне обуке.

Стална обука може бити обавезна и добровољна.

Стална обука је обавезна у случајевима избора у други суд, односно друго јавно тужилаштво, битних промена прописа, увођења нових техника рада, ради отклањања недостатака у раду судије, односно јавног тужиоца приликом вредновања рада, као и када

да је то одлучено од стране Високог савета судства, односно Високог савета тужилаштва, или предвиђено законом.

Судови и јавна тужилаштва дужни су да једном годишње, а најкасније до 1. децембра, доставе Академији писане предлоге о организовању добровољних сталних обука у одређеним правним областима зарад уврштавања истих у програм сталних обука за наредну календарску годину.

Програм сталних обука усваја се једном годишње, а најкасније до 1. априла.

Програм сталних обука усваја Веће на предлог Програмског савета, а уз сагласност Високог савета судства, односно Високог савета тужилаштва.

Врсте сталних обука, начин остваривања сталних обука и друга питања у вези са сталним обукама ближе се уређују Правилником о сталним обукама.

Прелазне и завршне одредбе

Члан __.

Са завршеном припремном обуком у смислу овог закона изједначава се завршена почетна обука по прописима који су важили до примене овог закона.

Корисник почетне обуке који је примљен на почетну обуку и који је започео почетну обуку по прописима који су важили пре почетка примене овог закона има право да заврши почетну обуку према прописима који су важили у време када је примљен на почетну обуку, односно када је започео почетну обуку и после почетка примене овог закона.

Судије и заменици јавних тужилаца који су завршили обуку за менторе по прописима који су важили до примене овог закона сматрају се изабраним за менторе на период од __ година у складу са овим законом.

Предавачи који су ангажовани за спровођење програма обуке настављају са радом до окончања уговорних обавеза предвиђених у уговору између њега/ње и Академије

Члан __.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о Правосудној академији.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у Службеном гласник Републике Србије, а примењује се од __. __. __. године.

Закон о правосудном испиту

Услови за полагање правосудног испита

Члан __.

Правосудни испит може полагати лице које је дипломирало на правном факултету и које је после завршеног правног факултета стекло:

- две године радног искуства на пословима правне струке у суду, јавном тужилаштву, правобранилаштву, јавном бележништву и адвокатури;
- три године радног искуства на пословима правне струке у државном органу, органу аутономне покрајине и органу локалне самоуправе;
- четири године на пословима правне струке у другој организацији и код другог имаоца јавних овлашћења.

Члан __.

Правосудни испит одржава се у просторијама Правосудне академије (у даљем тексту: Академија).

Академија спроводи и обавља административно-техничке послове везане за полагање правосудног испита.

Испитни предмети

Члан __.

Правосудни испит има писмени и усмени део.

Писмени део правосудног испита састоји се од теста и практичних задатака.

Тест из става __. овог члана обухвата питања из области Уставног и Правосудно организационог права, Кривичног права, Грађанског права, Привредног права, Међународног приватног права, Управног права, Радног права, Прекршајног права, Система за заштиту људских права Савета Европе и Основа права Европске уније.

Практични задаци из става __. овог члана решавају се из области Кривичног права и Грађанског права.

Приликом решавања практичних задатака из области Кривичног права и Грађанског права на писменом делу правосудног испита могу се користити одговарајући прописи.

Писмени део правосудног испита полаже се у три дана.

Једног дана израђује се тест, другог дана решава се практични задатак из области Кривичног права, а трећег дана решава се практични задатак из области Грађанског права.

Усмени део правосудног испита састоји се од излагања практичних задатака из области Кривичног права и Грађанског права које је кандидат претходно положио на писменом делу правосудног испита и од постављања најмање три питања из области Уставног и Правосудно организационог права, Привредног права, Међународног приватног права, Управног права, Радног права, Прекршајног права, Система за заштиту људских права Савета Европе и Основа права Европске уније.

Усмени део правосудног испита полаже се у три дана.

Једног дана кандидат излаже члану испитног одбора из области Кривичног права претходно положени практични задатак на писменом делу правосудног испита из ове области, другог дана кандидат излаже члану испитног одбора из области Грађанског права претходно положени практични задатак на писменом делу правосудног испита из ове области, а трећег дана чланови испитног одбора из области Уставног и Правосудно организационог права, Привредног права, Међународног приватног права, Управног права, Радног права, Прекршајног права, Система за заштиту људских права Савета Европе и Основа права Европске уније постављају кандидату најмање по три питања из сваке од ових области.

Приликом излагања на усменом делу правосудног испита претходно положених практичних задатака из области Кривичног и Грађанског на писменом делу правосудног испита могу се користити одговарајући прописи.

На постављено питање на усменом делу правосудног испита кандидат може одговорити непосредно или после сачињеног концепта.

Усмени део правосудног испита полаже се јавно пред сваким чланом испитног одбора.

На интернет страници Академије обезбеђује се директан пренос усменог дела правосудног испита, а снимак са истог објављује се на интернет страници Академије.

Министар надлежан за правосуђе ближе прописује начин полагања правосудног испита, програм правосудног испита, трошкове полагања правосудног испита и друга питања у вези са правосудним испитом.

Испитни одбор

Члан __.

Правосудни испит полаже се пред испитним одбором.

Министар надлежан за правосуђе образује испитни одбор именовањем чланова из реда истакнутих правника са положеним правосудним испитом који имају најмање ____ година радног искуства у правној струци након положеног правосудног испита и

професора правних факултета на позитивноправним предметима из области које се полажу на правосудном испиту.

Чланови испитног одбора именују се, на основу спроведеног јавног конкурса, на период од пет година уз могућност још једног именовања за члана испитног одбора.

Министар надлежан за правосуђе може образовати више испитних одбора.

Министар надлежан за правосуђе, директор и заменик директора Академије не могу бити чланови испитног одбора, а члан једног испитног одбора не може истовремено бити члан и другог испитног одбора.

Решење о образовању испитног одбора и именовању чланова испитног одбора мора бити образложено и објављује се на интернет страници министарства надлежног за правосуђе и у ``Службеном гласнику Републике Србије``.

Министар надлежан за правосуђе може сазвати чланове свих испитних одбора ради разматрања питања од значаја за остваривање сврхе правосудног испита.

Испитни одбор има осам чланова од којих је један председник.

Испитни одбор одлучује већином гласова ако овим законом није друкчије одређено.

Члан испитног одбора има право на накнаду за рад у висини од __% од просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у претходној години у Републици Србији и право на накнаду трошкова за рад у складу са законом.

Министар надлежан за правосуђе ближе прописује начин образовања и рада испитног одбора, именовање чланова испитног одбора, начин остваривања права на накнаду за рад и права на накнаду трошкова за рад у испитном одбору и друга питања у вези са испитним одбором.

Члан __.

О току правосудног испита води се записник у виду стенографских бележака на основу записа начињеног помоћу одговарајућег рачунарског програма за тонско и оптичко снимање (у даљем тексту: снимак).

Снимак из става __. овог члана објављује се на интернет страници министарства надлежног за правосуђе.

Прелазне и завршне одредбе

Члан __.

Са правосудним испитом у смислу овог закона изједначава се правосудни испит положен по прописима који су важили до примене овог закона.

Кандидат који је полагање правосудног испита започео по прописима који су важили пре почетка примене овог закона има право да полагање правосудног испита

доврши према прописима који су важили у време када је полагање започео и после почетка примене овог закона.

Члан __.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о правосудном испиту.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у Службеном гласник Републике Србије, а примењује од __. __. __. године.

АНЕКС 1.

ПРЕДЛОГ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ МАТЕРИЈАЛНОГ ПОЛОЖАЈА СУДИЈА ПЛАТЕ СУДИЈА

Материјални положај судија и услови рада су, како према важећим домаћим прописима, тако и препорукама и међународним конвенцијама, **гаранција независности судства** као гране власти. Стога Форум судија Србије сматра да је побољшање материјалног положаја и услова рада судија (па и свих запослених у правосуђу) од круцијалног значаја за остваривање **права грађана на правично суђење**. Ово удружење је уназад неколико година износило предлоге, иницијативе и сугестије које се односе на проблеме који су уочени у тој области.

Бројни међународни документи говоре о платама и накнадама судија кроз питање њихове независности, непристрасности и интегритета, па се у Европској повељи о статусу судија са меморандумом и објашњењем које је донео Савет Европе, Стразбур, 8. - 10. јула 1998. наводи да судије које обављају судијске функције у професионалном својству имају право на накнаду, чији је ниво одређен тако да их штити од притисака који имају за циљ да утичу на њихове одлуке и уопште на њихово понашање у оквиру њихове надлежности, чиме се нарушава њихова независност и непристрасност. Накнада може варирати у зависности од стажа, природе дужности које су судије додељене да обављају у професионалном својству и значај задатака који су им постављени, оцењени под транспарентним условима. Сличне одредбе садржи и Мишљење бр. 1 (2001) Консултативног већа европских судија (ЦЦЈЕ) за Комитета министара Савета Европе о стандардима у вези са независношћу правосуђа и непреместивости судија.

У том смислу, сматрамо да би **основницу** плате судије требало ставити у **однос са просечном зарадом, са једне стране, и са просечном потрошачком корпом, са друге стране**, уз прецизирање методологије на основу које ће се тачно вршити обрачун. Само се на тај начин може испоштовати одредба члана 4 Закона о судијама која гарантује плату у складу са достојанством судијске функције и која је гарант његове независности и сигурности његове породице. Судије углавном не могу обављати друге послове. Плате судија су гарант спречавања непримереног утицаја. Висина зарада посредно утиче и на квалитет судијског кадра. Млади људи који са добрим успехом заврше факултет се све чешће одлучују за профитабилније професије.

Коефицијент за обрачун и исплату плате одређује се тиме што се сваки судија разврстава у једну од шест платних група. Прва платна група има коефицијент 2,50, па је стога плата судије прекршајног суда 95.910,00 динара, док плата судије основног суда са коефицијентом 3 износи нето 115.092,00 динара. Просечна зарада у РС према статистичким подацима из августа 2021. године је износила 65.025,00 динара и у нето 64.639,00 динара. Потрошачка корпа је према извештају Министарства трговине, туризма и телекомуникација из априла 2021. године износила је 75.824,59 динара. Када се ови износи упореде може се закључити да се зарадама како су пројектоване у буџету не могу задовољити потребе породице судије на нивоу да се обезбеди њихов адекватан положај у друштву у складу са њиховом функцијом. Исхрана чланова домаћинства,

хигијена, комуналије, трошкови најма стана или кредита за стан, трошка аутомобила у висини рате за куповину, трошкови за рекреацију и културу, па и здравство који су неопходни, сигурно нису адекватни заради коју већина судија остварује.

Судије као интелектуалци који обављају изузетно одговорну, тешку и друштвено корисну функцију у друштву не би требало да имају зараду која је нижа и то за прву платну групу од двоструке просечне зараде у РС са евентуалним корекцијама у односу на повећане трошкове у појединим регионима. Стога ће ФСС предложити измену Закона о судијама и то чл. 37 став 3 тако да тај став гласи **«Основица за обрачун и исплату плата судије утврђује се Законом о буџету, али тако да тај износ основице не може бити нижи од износа који омогућава да плата судије у првој платној групи буде у висини двоструке просечне зараде у РС према последњим познатим статистичким месечним подацима».**

Такође, дугогодишњи рад судије, као и осталих запослених, се материјално вреднује кроз јубиларне награде и минули рад, али сматрамо да то није довољно. Стога би се могло размотрити, што као решење постоји у једном броју европских земаља, да се судијама **повећава плата у зависности од година радног стажа (10, 20 и 30)**. Немају све судије интерес да напредују у судове виших инстанци, јер то често подразумева и промену места рада у односу на место становања, као и промену материје у којој поступају. Различит је посао судије који суди у првом степену и судије у већу другостепеног суда, што не одговара свакоме. Дугогодишњи квалитетан рад стога треба наградити. Један број старијих искуснијих судија је увек потребан и у првостепеним судовима ради обуке полазника Правосудне академије, сарадника и приправника и консултација са млађим колегама. Стога је интерес целокупног система да се тај рад награди повећањем коефицијента зараде за судију који је запослен у суду тог ранга дужи низ година.

Стога је предлог да се у Закону о судијама дода члан 39а који би гласио: **« Уколико судија обавља судијску функцију дуже од десет година у суду истог ранга и остварује резултате рада у домену квантитета који се мере као изузетно успешни, прелази у наредну платну групу по којој се рачуна његова зарада. Уколико и наредних 10 година остварију исте резултате прелази у наредну платну групу, а након протеча наредних 10 година у следећу платну групу.»**

Најзад, Форум судија Србије сматра неправичним и дискриминаторним то што је плата судија прекршајних судова мања од плате судија основних судова. Због тога ФСС предлаже измену Закона о судијама чл.38 и 39 став 2 и 3 - одредбе о **платним групама** судија и то тако што би, у исту прву платну групу биле разврстане судије прекршајних и основних судова. Ова тема је већ више пута разматрана и у сваком случају нема разлога да се судије ових првостепених судова не изједначе у остваривању зараде с обзиром на сличну врсту и сложеност посла.

АНЕКС 2.

ПРЕДЛОГ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ МАТЕРИЈАЛНОГ ПОЛОЖАЈА СУДИЈА- ПЕНЗИЈЕ СУДИЈА

Форум судија Србије је на становишту да судија и након пензионисања треба да има приходе који су у складу са достојанством функције коју је вршио до пензионисања. Сада је просечна пензија судије скоро упола мања од његове плате, а самим тим мања за пензионисаног судију основног суда и од просечне зараде у РС која у 2021. години износи нето 64.639,00 динара. Пензија судији не омогућава да након пензионисања живи у складу са достојанством функције коју је обављао, поготово због повећане потребе за туђом помоћи и лечењем у том периоду живота.

То резултира активностима судије после пензионисања које нису увек примерене, као што је консултантски рад код доскорашњих странака и њихових пуномоћника адвоката, и слично. Питање пензија судија је и питање интегритета судија. Интерес је странака и целог друштва да интегритет судија не буде упитан и са овог разлога.

Европска повеља о закону за судије са образложењем која је усвојена на мултилатералном састанку о закону за судије у Европи који је организовао Савет Европе између 8. и 10. јула 1998, наводи да статус судије треба нарочито да осигурава тако да се судијама које су навршиле законску старост за одлазак у пензију, након што су обављале своје судијске дужности на одређено време, исплаћује старосна пензија, **чији ниво мора бити што је могуће ближи нивоу њихове коначне плате као судија.**

У једном броју европских земаља то је и регулисано на тај начин и пензија судије је само незнатно мања од плате коју је судија примао док је радио.

Код нас, са друге стране, пензије судија су регулисане само општим прописима из ове области. За разлику од судија, одређеним категоријама осигураника се пензије рачунају у увећаном износу према Закону о пензијском и инвалидском одигурању путем прописаног обрачуна, као на пример полицајцима, војницима, и др лицима из чл. 42 Закона о ПИО.

Предлог Форума судија Србије је да се **Закон о судијама допуни тако што ће одређивати висину пензију судије који је те послове обављао минимум 20 година у износу последње плате умањено за 1 еуро.**

Евентуални захтев за измену прописа је да се судије барем изједначе са осталим категоријама које имају право на увећан износ пензија за 20%. У том смислу предлагемо измене и допуне члана 79 став 1 Закона о ПИО тако што би се у том ставу после речи „закон“ додало „и судији који је те послове обављао најмање 20 година“ па би цео став гласио: „Осигуранику из члана 42. овог закона и судији који је те послове обављао најмање 20 година, који испуњава услове у погледу пензијског стажа за стицање права на старосну пензију из чл. 43. и 43а овог закона, старосна пензија одређује се у складу са одредбама члана 61. овог закона, а лични бодови утврђују се на начин

предвиђен чл. 62-70. овог закона.» Остали ставови остају исти и гласе, став 2 -Изузетно од члана 63. став 1, члана 64. ст. 2. и 3. и члана 65. овог закона, осигуранику из става 1. овог члана за израчунавање годишњег личног коефицијента не узима се период од 1. јануара 1970. године већ период од 1. јануара 1996. године; став 3-Износ пензије утврђен на начин из ст. 1. и 2. овог члана **увећан за 20%** представља укупан износ пензије за осигуранике из става 1. овог члана, осим за осигуранике из члана 42. став 1. тачка 4а) овог закона; став 4- На начин из става 2. овог члана утврђује се годишњи лични коефицијент и за друге запослене у Министарству унутрашњих послова, припаднике Безбедносно-информативне агенције, припаднике Војнобезбедносне и Војнообавештајне агенције под условом да у том органу имају навршених најмање 20 година стажа осигурања; став 5- Осигуранику из члана 42. овог закона инвалидска пензија се одређује у складу са ст. 1-3. овог члана, под условом да је на пословима из члана 42. овог закона навршио потребан стаж осигурања за стицање права на инвалидску пензију из чл. 25. и 26. овог закона; став 6 - Изузетно од става 5. овог члана, осигуранику из члана 42. став 1. тачка 4а) овог закона инвалидска пензија се одређује у складу са ст. 1. и 2. овог члана, под условом да је на пословима из члана 42. овог закона навршио потребан стаж осигурања за стицање права на инвалидску пензију из чл. 25. и 26. Закона; став 7- Износ пензије из ст. 1-6. овог члана не може бити већи од износа утврђеног у члану 78. овог закона.

На овај начин би се судије као битан сегмент стабилности друштва изједначиле са војском и полицијом који обављају посао битан и користан за друштво чиме би се сачувало достојанство судија и после пензионисања.

АНЕКС 3.

МАТЕРИЈАЛНИ ПОЛОЖАЈ СУДИЈА

СТАМБЕНО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ СУДИЈА

Становање судије је питање његове безбедности, достојанстава и то је један од начина спречавања непримерених утицаја. То питање је битно за нормално радно функционисање судије. Изнајмљивање стана или куповина на кредит значајно умањује реалну зараду судије. Усвајање адекватне стамбене политике би утицало и на квалитет судског кадра, јер је то једна од битних одређица приликом избора занимања од стране младих људи.

И другим запосленима у земљи је омогућено да остварују та права на бенефициран начин (војска и полиција), па у том смислу ФСС сматра да нема разлога да судије буду искључене из те могућности.

Стога предлажемо да се омогући бенефицирани начин куповине станова и могућност прибављања земљишта за градњу кућа у државној својини (судска насеља). То право би припадало судијама које немају решено стамбено питање, по истеку 3 године судијског стажа, и обавезивало би судију да тај посао обавља наредних 10 година, као и судијама које имају стаж дужи од 15 година без додатних условљавања. На ободима града постоји земљиште у државној својини које би могло бити дато на коришћење и градњу судијама по бенефицираним ценама.

РАДНО ОКРУЖЕЊЕ СУДИЈЕ И ПОСЕБНА ЗАДУЖЕЊА

- 1. Услови рада** судија нису уједначени. Потребно је прописати тачно ниво опремљености (просторне, техничке и персоналне) који судији мора бити обезбеђен у раду и то периодично контролисати од стране независног органа. Након констатовања реалног стања и поређења са стањем у ЕУ, потребно је у наредних 5-10 година, направити план набавке и расходовања опреме и побољшања услова. У буџету би се морала планирати средства за ове намене са циљем да се постигне и одржава ниво опремљености и услова рада као у ЕУ.
- 2. Стандард** који би требао да постоји је да судија има на располагању **судницу и кабинет** примерене **величине** по грађевинским стандардима за просечан број лица која бораве у том простору. То није испоштовано у свим судовима. Наведене стандарде је потребно прописати изричито и то по површини, висини, осветљености, постојању посебног дугмета које сигнализира обезбеђењу потребу за ангажовањем, ширини улаза у судницу, опремљености у смислу површине и димензија катедре, стола за записничара, стола за приправника док борави у судници на обуци, стола за академца и сарадника када борави у судници и др.

3. Обавезно обезбедити посебне **тоалете за запослене** и прописати величине, површине и опремљеност, јер у једном броју судова још увек постоје тоалети са чучавцима и судије користе исте тоалете као и странке. То утиче на безбедност судије и непримерено је, јер уз коришћење савремених технологија као што је паметни телефон, за судију могу настати веома непријатне и понижавајуће ситуације, а може бити и физички угрожен.
4. Као правило обезбедити могућност **паркирања** у близини места рада за судије које станују даље и прописати удаљеност за коју је паркинг место за судију обавезно.
5. Потребно је организовати приручне **кухиње** или **ресторан са повлашћеним ценама** које могу користити судије за обедовање на послу. Друге државне институције имају по бенефицираним ценама организоване ресторани за исхрану у току радног времена. Сматрамо да су судови неправично изостављени у погледу ове врсте погодности.
6. **Компјутерска опремљеност** није уједначена, па има судова где судија нема уопште на располагању компјутер или лаптоп на коме може радити, или се користи опрема која је старија од 10-15 година. Због тога ову опрему треба обезбедити сваком судији у Србији и обезбедити њену равномерну и правичну дистрибуцију.
7. Нису свима на располагању **електронске базе прописа и судске праксе**, како комерцијалне, тако и базе виших и апелационих судова као основних средстава са којима судије раде. У том смислу, не само да је потребно сваком судији обезбедити приступ овим базама, већ и проширити домен сајтова на које судија путем судског интернета може да приступи. У супротном, долазимо у ситуацију која је данас веома присутна, да судија зарад испуњења својих пословних задатака, мора да користи интернет који сам обезбеђује, било са свог приватног мобилног телефона, било са компјутера код куће. Приступ сајтовима адвокатских комора, на пример, немогућ је путем интернета у суду, а некад је судији неопходан како би сазнао податке и адресе као и то да ли је неки адвокат који се појављује у потупку и даље активан, те да ли може заступати странку. Слично је и са мапама и другим сајтовима за проналажење адреса, а који су судији неопходни у свакодневном раду. Осим тога, судија мора имати сазнања о свим актуелним аспектима друштвеног живота с обзиром на ширину материје у којој поступа, а ради квалитетнијег обављања свога посла.
8. **Услови обављања службених радњи ван зграде суда** у смислу организовања превоза службеним возилом са возачем и безбедности судије нису прописани и нису адекватно организовани. Постоје различите праксе у судовима које су непримерене и неадекватне (превоз са странкама и сл.) и доводе до урушавања угледа суда и угрожавају безбедност судије. Стога је неопходно Судским пословником прописати начин поступања у ситуацији када је потребно спорвести било коју радњу суда ван зграде суда. То подразумева превоз службеним возилом или сопственим возилом уз накнаду трошкова бензина и амортизације.

9. Сматрамо да треба повећати број **судијских помоћника и приправника** ангажованих у радном односу, али не кроз форму волонтирања, јер садашњи број не одговара потребама посла. Стандарди ЕУ су далеко виши у овом сегменту и подразумевају да судији у раду помаже већи број овако ангажованих запослених. Пракса уназад 10-ак година да се нови запослени не примају у радни однос (забрана запошљавања) је довела до повећања броја волонтера. То је снизило квалитет и кванитет пријављених кандидата и дугорочно ће лоше утицати на кадровске потенцијале правосуђа. Један број квалитетних младих људи се не одлучује за каријеру у суду управо због чињенице да њихов рад неће бити плаћен неколико година. Обука у систему која подразумева почетну приправничку обуку, након тога обуку и рад судијских помоћника омогућава стварање солидног кадра који је после један део базе за обуку за судије на Правосудној академији. Обука једног броја приправника који неће остати суду ствара квалитетнију адвокатуру и правнике запослене у привреди, па је и то додатна корист за правни систем земље.

10. Број судија није у свим судовима пројектован у складу са потребама посла које су променљиве, па је различита општерећеност судија у судовима. Значајно је теже обављање посла са 500-600 или 800 предмета, у неким судовима и са по неколико хиљада предмета, него да 150-200, колико је оптимално за ажуран и ефикасан рад на пример у парничној првостепеној материји. Србија можда има довољан број судија према броју становника, али тај број није распоређен у складу са обимом посла по различитим географским подручјима.

Потребно је успоставити механизме за брже реаговање када се ситуација брзо мења и повећава обим посла у односу на онај који је пројектован на нивоу сваког од судова у РС појединачно. Перманентно праћење стања у судовима на кварталном нивоу и обавеза ВСС-а и ВКС-а да брзо реагују у таквим ситуацијама, поготово код масовних спорова, би могла утицати на брзо разрешење оваквих заправо кризних ситуација.

Могла би се покренути иницијатива да се оформне посебна тела при Влади РС и ВСС-у надлежна да поступају када се појаве масовни спорови или је у изгледу да ће се појавити, а једна од странака држава, јавно предузеће или институција коју оснива РС, коме би судови, Државно, војно или правобранилаштво јединице локалне самоуправе, били обавезни да одмах сигнализирају такве ситуације. Надлежност тих тела би могла бити проширена и за друге масовне спорове. Та тела би била задужена да сарађују и да хитно иницирају решавање спорног правног питања од стране ВКС-а, као и да предлажу влади хитну измену прописа или друге активности како би се та ситуација решила. Због недостатка овакве кординације и сардње, стално се понавља ситуација да је правосудни систем преплављен типским споровима који исцрпљују његове ресурсе и утичу на ефикасност рада у огромној мери. То отежава придруживање Србије ЕУ и реализацију задатих мера потребних за то.

То се може постићи превентивно и на пример изменом прописа о надлежности и прилагођавањем електронских евиденција. Сви другостепени поступци могу бити спроведени од стране било ког суда тог степена у земљи, с обзиром да се по правилу ти поступци одвијају без присуства странака, како се ради у Хрватској. Могућности суђења путем конференцијске везе или доношење одлука само на основу писмених доказа у првостепеној материји би такође могло помоћи у оваквим ситуацијама.

11. Растеретити судије административног посла. То је потребно реализовати између осталог кроз формирање одељења за наплату такси у судовима. Администрирање у том делу не би требало да улази у надлежност поступајућег судије, осим у делу

утврђивања вредности предмета спора. То одељење би, са једним или неколико надзорних судија, контролом од стране управитеља писарнице у току слања упозорења и опомена, значајно растеретило рад поступајућих судија и повећало ефикасност њиховог рада. Евидентирање клаузула, и друго поступање судије по окончању поступка би могло бити у са мосталног надлежности судијског помоћника.

И други послови судије који се свде на администрирање одузимају дневно судији, у зависности од оптерећености бројем предмета у раду, између пола до 2 сата дневно. То су послови које може обављати записничар или референт у већу сасвим квалитетно у складу са својом стручном спремом (понављање достава, провере адреса и др.) и то треба конкретизовати кроз измену Судског пословника. Судијски помоћници и приправници под надзором судије би могли обављати део посла тзв. поште и на тај начин осободити део радног времена судије за конкретан стручан рад на предметима. Не треба занемарити ни чињеницу да је то значајна уштеда у буџету с обзиром да је рад тих запослених значајно мање плаћен од рада судије.

12. Омогућити квалитетан рад **заменика председника суда, председника одељења, одељења судске праксе** кроз значајније смањење прилива и норме од сада прописаног. Ово су врло важни пословни који су од интереса за цео колектив, па смањење од 10 и 20% за председника одељења или председника одељења судске праксе, у судовима са већим бројем судија поготово, не омогућава адекватно обављање ових послова, значајних за цео колектив. Стога се праћење судске праксе препушта судијским помоћницима уз контролу судије која не може бити адекватна са 10 % слободног радног времена по том основу. Посао председника одељења подразумева праћење рада судија у одељењу, познавање проблема у раду, консултације, обуке и помоћ судијама и 20 % радног времена није довољно у судовима са већим бројем судија за квалитетан рад у овом сегменту. Стога би предлог био да се у судовима то смањење спроводи у већем обиму у зависности од броја судија, до износа од 50 %.

13. У Судском пословнику није предвиђено постојање **заменика председника одељења** или одељења судске праксе, што је неопходно и практично у случају одсуства председника одељења. У судовима са већим бројем судија то је неопходно, а због обима посла који не може обавити само председник. У већим судовима то се усталило као честа пракса, иако формално у пропису није нормирана таква могућност. Стога сматрамо да је треба институционално предвидети уз могућност да се и том заменику смањи прилив и норма одлуком ВСС-а у зависности од броја судија у том одељењу.

У вези са тим, ни питање судијским помоћника који помажу у раду председнику или заменику одељења или заменику председника суда није нормирано, што може отежати рад тих лица, нарочито када постоји дефицит тог кадра у суду. Стога је потребно прописати да председнику одељења, председнику одељења судске праксе и њиховим заменицима, као и заменику председника суда у раду помаже минимум по један судијски помоћник.

АНЕКС 4.

СУДИЈЕ ТРЕБА БИРАТИ НА ОСНОВУ ОБЈЕКТИВНИХ И МЕРЉИВИХ КРИТЕРИЈУМА, КРОЗ СИСТЕМ ЗАСНОВАН НА ЗАСЛУГАМ И ОДГОВАРАЈУЋОЈ ОБУЦИ⁸

Систем заснован на заслугама

Основни принципи УН гласе (став 13):

“Напредовање судија, где год такав систем постоји, треба да се заснива на објективним факторима, нарочито на способностима, интегритету и искуству”.

Препорука бр. Р (94) 12 такође је недвосмислена: “Све одлуке које се тичу професионалне каријере судија треба да се заснивају на објективним критеријумима, а **избор судија и њихово напредовање треба да се заснива на заслугама, уз узимање у обзир квалификација, интегритета, способности и ефикасности**”.

Препорука бр. Р (94) 12 јасно указује да се ово односи на сва лица која обављају судијску функцију, укључујући она која се баве уставним, кривичним, грађанским, привредним и управним стварима (као и, у највећој мери, на судије поротнике и остала лица која врше судијску функцију). Опште је, дакле, прихваћено да **именовање треба да се обавља “на основу заслуга” заснованих на “објективним критеријумима” и да је именовање из политичких разлога неприхватљиво**⁹

КВЕС примећује да постоји широк спектар метода именовања судија. **Уочљиво је једногласно мишљење да именовање треба да се “заснива на заслугама”**¹⁰

Мора постојати потпуна транспарентност у смислу услова за избор кандидата, тако да судије и само друштво могу да утврде да је именовање извршено искључиво на основу заслуга кандидата заснованих на његовим квалификацијама, способностима, интегритету, осећају за независност, непристрасност и ефикасност.

Савет судства треба да сарађује са телом за обуку током почетне или сталне обуке, како би се обезбедила ефикасна и квалитетна обука и како би се судије бирале на основу објективних и мерљивих критеријума, кроз систем заснован на заслугама и одговарајућој обуци.¹¹

Формално индивидуално вредновање судија мора бити засновано на објективним критеријумима издатим од стране надлежног правосудног тела. Објективни стандарди се захтевају не само да би се искључио политички утицај, већ и из других разлога, као што су избегавање ризика могућег утиска фаворизовања, конзервативизма

⁸КВЕС Мишљење бр. 10 параграф 67.

⁹КВЕС Мишљење број 1. параграф бр.17

¹⁰Исто параграф 32.

¹¹КВЕС Мишљење бр 10. параграф 67.

и непотизма, који постоје ако су избори/вредновање извршени на неструктуризован начин или на основу личних препорука. Ови објективни стандарди се морају заснивати на заслугама, узимајући у обзир квалификације, интегритет, способности и ефикасност

¹²

Одговарајућа иницијална обука судија

Независност судства подразумева одређена права која се поверавају судијама на свим нивоима и у свим јурисдикцијама, али такође намеће и одређене етичке обавезе. Ове потоње укључују и дужност обављања судијског посла професионално и с дужном пажњом, што значи да судије треба да поседују посебну стручност, ону која се стиче, одржава и унапређује путем обуке која је њихова како дужност тако и право. Од кључног је значаја да судије, одабране након што су завршиле све потребне студије права, добију темељну, детаљну, разнородну обуку како би могли да своју дужност обављају на задовољавајући начин.¹³

Да би се обезбедило одговарајуће разграничење улога, исти орган не би требало да буде истовремено непосредно надлежан и за и за обуку и за дисциплинску одговорност судија. КВЕС стога предлаже да, по овлашћењу судијског или другог независног тела, обуку треба поверити посебној самосталној установи која има свој буџет и која је стога оспособљена да, у сарадњи са судијама, развија програме обуке и обезбеђује њихово спровођење.¹⁴

Да би се таква институција заштитила од непримерених спољних утицаја, КВЕС препоручује да руководиће особље и предавачи у тој институцији буду именовани од стране судства или другог независног тела одговорног за организовање обуке и надзор над њом.¹⁵

Мада је очигледно да судије које се запошљавају на самом почетку своје професионалне каријере треба да имају обуку, поставља се питање да ли је то неопходно када се судије бирају из редова најбољих правника који имају радно искуство. По мишљењу КВЕС, обе групе треба да имају почетну обуку; **обављање судијских дужности је нова професија** и за једне и за друге, **и подразумева посебан приступ у многим областима, нарочито у вези са професионалном етиком судија, поступком и односом са свим лицима која учествују у судском поступку.**¹⁶

КВЕС стога предлаже обавезну почетну обуку по **програмима који одговарају професионалном искуству оних који су изабрани на судијске функције.**¹⁷

Из цитираних стандарда јасно је да је обука свим кандидатима, независно од њиховог претходног радног искуства потребна иницијална обука за обављање судијске функције. Обука треба да одговара професионалном искуству оних који су кандидати за судије .

¹²КВЕС Мишљење број 17. параграф 31.

¹³Мишљење број 4. Консултативног већа судија параграф 2. и 3.

¹⁴Исто параграф 17.

¹⁵Исто параграф 19.

¹⁶Исто параграф 23. и 24.

¹⁷Исто параграф 26.

Обука не може да буде спровођена од стране Високог савета судства јер је о орган који спроводи дисциплински поступак. Обука треба да одговара професионалном искуству оних који се бирају за судије.

Како је то наведено у Мишљењу број 10 Консултативног већа европских судија судије треба бирати на основу објективних и мерљивих критеријума, кроз систем заснован на заслугам и одговарајућој обуци.

Обуци мора да предходи објективна селекција кандидата по јасним, објективним и мерљивим критеријумима. Мора се пружити шанса свима који желе да буду носиоци правосудних функција да под једнаким критеријумима и условима покажу своје знање и способности и обезбеде своје место у оквиру програма обуке. Објективни критеријуми за пријем на обуку морају бити једнаки за све, независно где су кандидати стицали предходна знања. Обуку мора да прилази онилико кандидата чији број не прелази реалне потребе правосуђа.

Извесност избора након завршене обуке, објективна селекција по неспорним критеријумима, квалитетна обука мотивисаће најквалитетније судијске помоћнике и остале правнике да се одлуче да упишу правосудну академију.

Имајући у виду цитиране стандарде Консултативног већа европских судија сматрамо да је нужно да се постојећи систем избора измени и усклади са наведеним стандардима. Залажемо се да се судије бирају на основу објективних и мерљивих критеријума, кроз систем заснован на заслугама и одговарајућој обуци, како је то наведено у Мишљењу бр. 10 параграф 67. Законско решење које смо предложили је само једно од могућих начина за постизање наведеног циља. Уколико буде постојала спремност у правосуђу да се избор судија заснује искључиво на заслугама уверени смо да се може наћи и друго решење за постизање овог циља и спремни смо да у том процесу учествујемо.

АНЕКС 5.

БЛАГОВРЕМЕН ИЗБОР СУДИЈА

Судство у Републици Србији суочава се бројним кадровским проблемима међу којима се, нарочито, издвајају старосна структура носилаца судијске функције и непопуњеност свих судијских места. Тренутно, није попуњено неколико стотина судијских места, а иста су упражњена, углавном, због напредовања и/или престанка судијске функције. У сваком случају, поступак попуњавања судијских места отпочиње, тек, након упражњавања истих и зависи, у великој мери, од воље и (пр)оцене Високог савета судства зато што нема детаљних, јасних и изричитих правила и рокова. Неретко, овакав приступ доводио је до "паралисања" појединих судова и то, нарочито, оних са малим бројем судија. Тим поводом, неопходно је идентификовати и анализирати постојећи нормативни оквир, али и предложити идеје за измене и унапређење истог.

Нормативни оквир

Релевантне одредбе: чл. 148. ст. 1. Устава Републике Србије; чл. 47., чл. 57. ст. 1. и чл. 59. Закона о судијама (`Сл. гласник РС` бр. 116/2008, 58/2009, 104/2009, 101/2010, 8/2012, 121/2012, 124/2012, 101/2013, 111/2014, 117/20014, 40/2015, 106/2015, 47/2017); чл. 5. Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судије на сталној судијској функцији у други или виши суд и о критеријумима за предлагање кандидата за председника суда (`Сл. гласник РС` бр. 94/2016); чл. 40. Пословника о раду Високог савета судства (`Сл. гласник РС` бр. 29/2013, 4/2016, 91/2016, 24/2017, 7/2018, 69/2018); чл. 2. Правилника о вођењу личног листа за судију, судију поротника и запосленог у суду (`Сл. гласник РС` бр. 108/2016).

Анализа

Овој проблематици није се приступило темељно и систематично, нити су, ваљано, искоришћени постојећи ресурси и капацитети. Пре свега, очигледан је недостатак рока за отпочиње поступка ради попуне упражњених судијских места, те попуњавање истих зависи, у претежној мери, од воље и (пр)оцене Високог савета судства. Потом, намеће се и питање због чега је постојећа законска одредба о оглашавању избора судија из чл. 47. ст. 1. Закона о судијама "трансплатована" у мање-више модификованом облику у одредбу чл. 5. Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судије на сталној судијској функцији у други или виши суд и о критеријумима за предлагање кандидата за председника суда, односно зашто је, баш, напред наведеном подзаконском општем правном акту дата предност у односу друге релевантне подзаконске опште правне акте обзиром да из назива конкретног прописа произилази да се односи на судије на сталној судијској функцији и на кандидате за председнике судова, док отпочињање поступка за избор судија не прави никакву разлику између тзв. првог избора на судијску функцију и избора на сталну судијску функцију, него се односи, подједнако, на обе категорије. Уједно, нејасна је и извесна термилошко-појмовна неусклађеност између горе описаних чланова. Конкретно, због чега назив законског члана гласи "оглашавање избора", док назив члана из горе поменутог

подзаконског општег правног акта гласи "отпочињање поступка". Такође, зашто је и у садржини члана из подзаконског општег правног акта придодата одредница "ради попуне упражњених судијских места у судовима у Републици Србији" које, пак, нема у одговарајућој законској одредби, као и због чега се у истом фаворизује само један штампани медији и то дневни лист "Политика", иако је у законском тексту употребљена, крајње, неутрална одредница "средство јавног обавештавања које покрива целу Републику Србију".

Поред тога, а као што је, већ, поменуто, заступљен је јединствени модел отпочињања поступка попуњавања судијских места који је условљен претходном упражњеношћу истих неvezано од начина на који је судијска функција престала. По свој прилици, ради се о погрешном приступу који онемогућава да се упражњена судијска места попуне, колико-толико, правовремено, иако постоји простор за одређену (ре)акцију. Тим поводом, а као логичан избор, намеће се додатна диверзификација и модификација постојећих разлога за престанак судијске функције на начин што би се поступку попуњавања судијског места упражњеног услед навршавања радног века судије придао извесни приоритет обзиром да представља, крајње, објективну и извесну околност због чега би отпочињао, чак, и пре наступања напред наведеног разлога за престанак судијске функције. Наравно, неопходно би било предузети одређене промене релевантног правног оквира, а што ће бити детаљније образложено у наставку.

Резиме

Суштински, нејасно је да ли би ово питање требало подробније регулисати у оквиру закона или у подзаконском општем правном акт, док се прихватањем друге опције отвара и питање одабира одговарајућег подзаконског општег правног акта обзиром да се за Правилник о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судије на сталној судијској функцији у други или виши суд и о критеријумима за предлагање кандидата за председника суда, баш, и не може рећи да представља најпримереније решење. Уједно, намеће се и питање одабира адекватног назива за предложени члан, односно да ли се приклонити законском називу "оглашавање избора" или називу "отпочињање поступка" који је, пак, присутан у напред наведеном подзаконском општем правном акту.

Садржински, најбољу солуцију представља комбинација постојећих законских одредаба и релевантних одредаба из напред горе описаног општег правног акта. Додуше, неопходно је извршити одређене термилошко-појмовне корекције и усаглашавања на начин што би се, експлицитно, навело да поступак ради попуне упражњеног судијског места отпочиње објављивањем огласа и то по престанку судијске функције у суду у Републици Србији. Свакако, напред наведени оглас објављивао би се у "Службеном гласнику Републике Србије", док би постојећу законску формулацију "друго средство јавног обавештавања" требало заменити прикладнијом "штампани медији" обзиром да је иста у складу са Уставом РС као највишим општим правним актом и Законом о јавном информисању и медијима који је, пак, темељни пропис у области јавног информисања. Насупрот томе, дневни лист "Политика" изгубио би еклузивитет, а предложеним решењем добило би се на квантитету и, нужно, на квалитету из разлога што би се горе поменути оглас објављивао у најмање два штампана медија који покривају целу Републику Србију чиме би знатно више потенцијалних кандидата било упознато са конкурсом за попуну упражњеног судијског места.

Дефинитивно, требало би одредити и рокове за отпочиње поступка попуне упражњених судијских места, јер постојећа "празнина" даје исувише маневарског простора Високом савету судства што се показало као контрапродуктивно и, неретко, доводило је до, непотребног, "паралисања" појединих судова. Такође, морало би се узети у обзир и да ли је конкретно судијско место упражњено услед навршавања радног века или из других разлога. Једноставно, навршавање радног века требало би издвојити од осталих начина упражњавања судијских места зато што се ради о јединој извесној околности невезано од врсте судова, тако да омогућава проактивну реакцију у виду правовременог отпочињања поступка за попуњавање судијских места и то, чак, пре навршавања радног века конкретног судије. Штавише, ради се о податку о ком Високи савет судства, већ, располаже обзиром да води лични лист за сваког судију и, свакако, има сазнања када и колико судија ће навршити 65 и/или 67 година живота услед чега ће истима, по сили закона, престати судијска функција.